

Silni mimo niepogody

Czy wielkopolscy rolnicy mają co świętować podczas kolejnych regionalnych dożynek?

FOT. ARCHIWUM UMWW

Tegoroczne regionalne dożynki zaplanowano w gminie Siedlec w powiecie wolsztyńskim, którego 60 procent gruntów stanowią użytki rolne.

Tegoroczne Wojewódzko-Archidiecezjalne Dożynki Wielkopolskie odbędą się 25 sierpnia w Siedleu w powiecie wolsztyńskim.

– Już drugi rok z rzędu zmagamy się z suszą, która Wielkopolskę dotknęła najbardziej w kraju – przyznaje gospodarz regionalnych dożynek, marszałek Marek Woźniak. – Wiem, że wielu z nas może gorzko smakować tegoroczny chleb. Ale tym bardziej go szanujemy, szanujemy ludzi dających nam

pokarm i zrobimy wszystko, aby ratować Ziemię przed niszczycielską eksploatacją jej zasobów.

Aura nie rozpieszcza wielkopolskich rolników. Wystarczy choćby prześledzić to, co na naszych łamach pisaliśmy w poprzednich latach przy okazji sierpniowego regionalnego święta plonów. Jak nie susza, to ulewa, jak nie ulewa, to wichura, jak nie wichura, to przymrozki...

A mimo to, a także mimo rozmaitych innych prze-

li choćby na sejmikowym forum radni województwa, wielkopolskie rolnictwo wciąż jest – to nie przesada – potęgą w skali kraju.

Mamy ponad 120 tysięcy gospodarstw rolnych, w których zatrudnionych jest ponad 200 tysięcy osób. Wielkopolska wieś to m.in. 36 proc. krajowego pogłowia trzody chlewnej, 27 proc. skupu żywca wieprzowego, 22 proc. skupu żywca wołowego, a także 20 proc. skupu buraków cukrowych. Liczymy się też w produkcji zbo-

ża, rzepaku, mleka, żywca drobiowego. Połowa jaj skupionych w Polsce pochodzi z naszego regionu! Jesteśmy jako region największym dostawcą mięsa na krajowy rynek.

Nie można zatem mówić o przypadku czy sukcesie wyrosłym na sezonowej koniunkturze. Te wyniki to efekt tradycji dobrego gospodarowania, chęci do podnoszenia kwalifikacji przez naszych rolników, odwagi w inwestowaniu w swoje gospodarstwa, odpowiedniego

wsparcia przemian dokonujących się na obszarach wiejskich – także ze strony samorządu województwa.

Warto zatem wybrać się w ostatnią niedzielę sierpnia do Siedlea. Nie zabraknie tradycyjnych elementów dożynek, łącznie z bogatą ofertą wystawy rolniczej. Dzielczynnej eucharystii przewodniczyć będzie metropolita poznański abp Stanisław Gądecki. Na finał czeka nas występ gwiazdy wieczoru zespołu Golec uOrkiestra.

>> strony 8-9

Unijny senat?

– Moglibyśmy uczynić Europejski Komitet Regionów czymś na wzór senatu europejskiego – zaproponowali uczestnicy konferencji, która odbyła się w siedzibie wielkopolskiego biura w Brukseli. >> strona 3

Przestroga i pamięć

Radni upamiętnili ofiary rzezi wołyńskiej i innych tragicznych wydarzeń z okresu II wojny światowej. Sejmik przyjął w tej sprawie okolicznościowe stanowisko podczas lipcowej sesji. >> strona 4

Wzmocnili ARR

Rozwijająca swoją działalność Agencja Rozwoju Regionalnego dostanie od województwa wartość 2,5 mln zł nieruchomości przy ulicy Okólnej w Koninie, która zaspokoi wzrastające potrzeby lokalne spółki. >> strona 6

Doktor się spala

Ogromnie pracowity, ruchliwy, zdecydowany (dla niektórych nawet uciążliwy) w działaniu, widziany i znany był wszędzie, wręcz spalał się w pracy – pisze o Karolu Marcinkowskim dr Marek Rezler. >> strona 10

Inna strona samorządu

U nas też marszałek kręci... Jaki genderowy przewodniczący? Radni mają pragnienie. Co piszą urzędnicy? Kto żałuje, że rzucił wionoczelę i że nie przeleciał się jeszcze F16? >> strona 16

Projekty z WRPO

Kolejnych kilkanaście gmin z różnych części Wielkopolski podpisało z władzami województwa umowy na dofinansowanie różnorodnych inwestycji pieniędzmi unijnymi w ramach WRPO 2014+. Najwięcej z nich dotyczy rewitalizacji miast oraz szeroko rozumianej ochrony środowiska. Do tej pierwszej kategorii należy też przedsięwzięcie zaplanowane w najstarszej części poznańskiej Akademii Muzycznej. Cieszą też inwestycje realizowane dzięki WRPO, na przykład drogowe (choćby obwodnice Gostynia czy Obornik), oraz już zakończone (na zdjęciu efektywnie odnowiony dawny kościół ewangelicki w Odolanowie).

>> strony 6, 7, 12, 13

FOT. A. BOJNSKI

Wsparcie na Tokio

Wyjeżdżający na zawody olimpijskie sportowcy od bieżącego roku mogą liczyć na comiesięczne stypendium samorządu województwa w wysokości 3000 złotych. Będzie wypłacane od uzyskania nominacji do kadry olimpijskiej naszego kraju do czasu rozpoczęcia igrzysk (a w przypadku zajęcia tam przynajmniej ósmego miejsca – jeszcze przez kolejne miesiące). – Zawodowy sportowiec powinien skupiać się na jak najlepszym przygotowaniu do najważniejszych startów, a nie na martwieniu się o to, czy będzie miał jutro co włożyć do garnika – przyznała pierwsza beneficjentka olimpijskiego stypendium, lekkoatletka Joanna Fiodorow. >> strona 2

Spółki pod lupą

Jak co roku w lipcu radni zajęli się – podczas posiedzeń komisji i na sesji sejmiku – omówieniem sytuacji w piętnastu spółkach prawa handlowego z udziałem województwa. Tradycyjnie najwięcej czasu zajęła debata nad sytuacją i pomysłami na funkcjonowanie Centrum Wyszkozenia Jeździeckiego Hipodrom Wola. W efekcie dyskusji postanowiono zaaranżować wspólne posiedzenie radnych wojewódzkich i miejskich z komisji zajmujących się kulturą fizyczną i turystyką, aby omówili koncepcje funkcjonowania tego atrakcyjnego terenu w Poznaniu. Ze wstępnych ustaleń wynika, że takie spotkanie mogłoby odbyć się we wrześniu. >> strona 5

Artur Boiński

na wstępie

Ten sukces to nie przypadek

„Ten rok był dla wielkopolskich rolników trudny. Część upraw nie przetrzymała zimowych mrozów. Lokalne nawałnice, deszcze i grad spowodowały w wielu gospodarstwach znaczne szkody. Kapryśna pogoda utrudniała żniwa” – mówił marszałek na dożynkach w 2016 roku.

„Możemy się spotkać pomimo kataklizmu, który kilkanaście dni temu przeszedł przez Wielkopolskę, niszcząc domy, gospodarstwa, uprawy...” – to dożynkowy cytat sprzed dwóch lat.

„Można powiedzieć, że tradycyjnie będzie to radość mieszkająca się z frasunkiem ze względu na niesprzyjającą rolnikom aurę. Tym razem dotknęła ich klęska suszy...” – pisałem w tym miejscu dwanaście miesięcy temu.

Rok obecny? Zagrożenie tzw. suszy rolniczej odnotowane w 225 na 226 wielkopolskich gmin.

Nic, tylko załamać ręce... A mimo to – wielkopolskie rolnictwo jest w skali kraju potęgą. Wśród podawanych rozmaitych statystyk do mojej wyobraźni najbardziej przemawia porównanie, że towarowa produkcja zwierzęca z naszego regionu jest równa temu, co wytwarza osiem innych województw razem wziętych! Wniosek? Jak już zostało niejednokrotnie powiedziane: ten sukces nie jest dziełem przypadku czy chwilowej koniunktury, lecz efektem systematycznego podnoszenia kwalifikacji naszych rolników i inwestowania w gospodarstwo. ●

Nagrody dla psich przewodników

FOT. P. BATAŁOZAK

5 sierpnia w UMWW wyróżniono finalistów wojewódzkiego szczebla XIX Kynologicznych Mistrzostw Policji. Nagrody z rąk marszałka Marka Woźniaka odebrało pięciu najlepszych w naszym regionie przewodników, a nominacje do udziału w mistrzostwach kraju otrzymały dwie osoby: zwycięzca w kategorii psa do wyszukiwania zapachu narkotyków i zwycięzca w kategorii psa do wyszukiwania zapachu materiałów wybuchowych. Są to odpowiednio Patrycja Wojtas z Kalisza (na zdjęciu) i Paweł Buczyński z Poznania. RAK

Nowy dyrektor od zdrowia

Zbigniew Terek objął w lipcu stanowisko dyrektora Departamentu Zdrowia w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu.

Zbigniew Terek został wyłoniony w konkursie, który ogłoszono po tym, jak dotychczasowa szefowa Departamentu Zdrowia Marlena Sierszchulska objęła stanowisko prezesa zarządu w spółce Szpitale Wielkopolski.

Nowy dyrektor jest absolwentem SGH w Warszawie i Politechniki Zielonogórskiej. To przedsiębiorca z wieloletnim doświadczeniem, choć pracował też w sektorze publicznym, pełnił

FOT. ARCHIWUM

Nowy dyrektor Zbigniew Terek.

niąc m.in. funkcję dyrektora ds. finansowych w Lubuskiej Kasie Chorych w Zielonej Górze i Branżowej Kasie Chorych w Szczecinie.

Przez kilka lat kierował też spółką WARS, prowadząc proces jej restrukturyzacji. RAK

Olimpijskie wsparcie

Joanna Fiodorow pierwszą wielkopolską zawodniczką z samorządowym stypendium przed igrzyskami w Tokio.

Startująca w rzucie młotem zawodniczka poznańskiego AZS Joanna Fiodorow została pierwszą „olimpijską” stypendystką samorządu województwa. Do przyszłorocznych igrzysk w Tokio będzie otrzymywać co miesiąc 3000 złotych. A jeżeli na tych zawodach zajmie punktowane miejsce (a więc co najmniej ósme), wsparcie w tej wysokości będzie jej wypłacane jeszcze do końca 2022 roku.

– Chcemy, by kolejni po Szymonie Ziółkowskim zawodnicy reprezentujący wielkopolskie kluby zdobywali olimpijskie złoto – mówił, podczas uroczystego przekazania stypendium, które odbyło się 26 lipca w UMWW, Jacek Bogusławski z zarządu województwa. – Do osiągnięcia tego celu potrzebne jest stosowne wsparcie finansowe, aby nasi zawodnicy mogli się odpowiednio przygotować, aby wiedzieli, że warto trenować właśnie w Wielkopolsce i nie szukali innych klubów.

FOT. A. BOIŃSKI

Gratulacje od marszałka Marka Woźniaka przekazał Joannie Fiodorow Jacek Bogusławski z zarządu województwa.

– To niebagatelna i bardzo potrzebna pomoc dla zawodników – przyznała w rozmowie z dziennikarzami Joanna Fiodorow. – Zawodowy sportowiec powinien skupiać się na trenowaniu, na jak najlepszym przygotowaniu do najważniejszych startów, a nie na martwieniu się o to, czy

będzie miał jutro co włożyć do garnka...

Jak już pisaliśmy, podczas czerwcowej sesji sejmik skorygował uchwały dotyczące przyznawania nagród i stypendiów najlepszym wielkopolskim sportowcom.

Dotąd wszyscy jadący na zawody olimpijskie dostawa-

li od województwa jednorazową nagrodę, rodzaj „kieszonkowego”. Teraz mogą liczyć na comiesięczne stypendium w wysokości 3000 złotych (paraolimpijczycy – 1500 złotych). Będzie ono wypłacane od momentu uzyskania nominacji do kadry olimpijskiej naszego kraju do czasu rozpoczęcia igrzysk (a w przypadku odpowiedniego dobrego wyniku – jeszcze przez kolejne miesiące). Oczywiście medaliści olimpijscy – tak, jak było dotychczas – będą po powrocie z igrzysk nagradzani znacznie większymi gratyfikacjami finansowymi.

To element szerokiej polityki samorządu województwa wspierającej sport w regionie. Obejmuje ona też coroczne stypendia dla najlepszych młodych zawodników, nagrody dla medalistów, dotowanie szkolenia młodzieży, finansowanie i współorganizację imprez i zawodów oraz finansowanie budowy i remontów obiektów sportowych. ABO

Zawieźli „na Owsiaka”

Samorządowa spółka Koleje Wielkopolskie uruchomiła pociągi specjalne na Po'and'Rock Festival w Kostrzynie nad Odrą.

Kiedy na początku czerwca zapowiedziano, że po 25 latach nie będzie dodatkowych pociągów specjalnych dla uczestników festiwalu. Wśród nich znalazła się podległa samorządowi województwa spółka Koleje Wielkopolskie, która uruchomiła w dniach 31 lipca i 4 sierpnia pociągi z Poznania do Kostrzyna nad Odrą. RAK

W sukces organizatorów festiwalu przyszli m.in. samorządowcy (jako jeden z pierwszych wsparcie zadeklarował marszałek Marek Woźniak) i ich przewoźnicy, którzy zaoferowali podstawienie dodatkowych pociągów specjalnych dla uczestników festiwalu. Wśród nich znalazła się podległa samorządowi województwa spółka Koleje Wielkopolskie, która uruchomiła w dniach 31 lipca i 4 sierpnia pociągi z Poznania do Kostrzyna nad Odrą. RAK

Jak zrobić biznes w Azji?

FOT. ARCHIWUM WFR

Spotkania z ekspertami mają pomóc przedsiębiorcom w prowadzeniu skutecznej ekspansji zagranicznej, także na rynkach azjatyckich.

Wielkopolscy przedsiębiorcy coraz śmielej wchodzi na azjatycki rynek.

Piwo rzemieślnicze, które podbija rynek singapurski; symulator lotu zainstalowany na jednym z japońskich lotnisk; produkty z koziego mleka czy specjalistyczne rozwiązania dla placówek medycznych – to tylko niektóre z przykładów skutecznej ekspansji wielkopolskich firm na rynek azjatycki.

O tym, jak zrobić to najlepiej, rozmawiano podczas kolejnego spotkania biznesowego, zorganizowanego w lipcu przez Wielkopolski Fundusz Rozwoju, spółkę samorządu województwa.

Choć takie „success stories” z naszego regionu cie-

szą, to eksperci nie są jeszcze zadowoleni z obecnego stanu wymiany handlowej Polski z krajami azjatyckimi. Potencjał tamtego rynku nie jest wykorzystywany i w dalszym ciągu import znacząco przewyższa eksport, w przypadku Chin aż dwunastokrotnie.

Wielkopolski Fundusz Rozwoju chciałby ułatwić wielkopolskim firmom ekspansję zagraniczną. 11 września przy ulicy Szyperskiej 14 w Poznaniu, w siedzibie funduszu, przedsiębiorcy będą mogli zapoznać się z informacjami dotyczącymi rynków Azerbejdżanu, Armenii i Iranu.

Zgłoszenia można kierować na adres wfr@wfr.org.pl lub telefonicznie pod nr: 61 671 71 71. RAK

Edukacyjne konkursy

Departament Edukacji i Nauki UMWW informuje o dwóch konkursach ogłoszonych przez zarząd województwa.

Pierwszy z nich, zatytułowany „Wielkopolska – moja duma”, to propozycja skierowana do Wielkopolan w wieku 50+. Zadanie konkursowe polega na wykonaniu pracy plastycznej dowolną techniką malarską lub rysunkową, wpisującej się w temat tegorocznej edycji „Wielkopolska nieznaną – poza turystycznymi szlakami”.

Uczestnikami drugiego konkursu „Warto wiedzieć,

warto zobaczyć” mogą być bibliotekarze – ci szkolni i ci z publicznych bibliotek pedagogicznych. Udział polega na przygotowaniu dowolnej formy zajęć edukacyjnych, np. scenariusza lekcji, imprezy, projektu, wystawy. III edycja tego przedsięwzięcia przeprowadzana jest pod hasłem „Mała ojczyzna w dokonaniach artystycznych i publicystycznych regionalnych twórców”.

W obu konkursach termin zgłaszania prac upływa 15 października. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie www.umww.pl. ABO

Samorządowy senat UE?

Rozmawiali o przyszłości Europejskiego Komitetu Regionów.

Sesja Europejskiego Komitetu Regionów w europarlamentcie połączona z inauguracją jednej z edycji Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w Brukseli.

Konferencję z okazji 25-lecia Europejskiego Komitetu Regionów zorganizowano 10 lipca w brukselskiej siedzibie przedstawicielstw Wielkopolski, Emilii-Romanii, Hesji i Nowej Akwitanii. O tym, jak zmieniała się rola tego samorządowego głosu w UE i jaka czeka go przyszłość, debatowali marszałek Marek Woźniak, przewodniczący KR Karl-Heinz Lambertz, przewodnicząca komisji COTER i wiceprezydent Nowej Akwitanii Isabelle Boudineau, sekretarz stanu ds. europejskich Hesji Mark Weinmeister.

Karl-Heinz Lambertz zaproponował powierzenie sa-

morządom roli strażnika europejskiej legislacji. – Moglibyśmy uczynić Europejski Komitet Regionów czymś na wzór senatu europejskiego – zaproponował przewodniczący KR. Z tym postulatem zgodził się marszałek Marek Woźniak, który podkreślił, że takie umiejscowienie komitetu w strukturze instytucji unijnych dałoby mu realny wpływ na proces legislacyjny.

Uczestnicy spotkania zwracali również uwagę na potrzebę lepszej komunikacji z mieszkańcami w sprawach europejskich.

– Musimy uświadamiać mieszkańcom, jak wiele Unia im daje. Aktywne uczestnictwo w Europejskim Komitecie Re-

gionów to nie tylko praca, ale też informacja dla obywateli o tej pracy – mówił Marek Woźniak.

– Jeżeli chcemy, by Europa odniosła sukces, należy zdać

sobie sprawę, że nie chodzi o Brukselę czy Strasburg, ale o ludzi z tysięcy miast, miasteczek i wsi – skwitował przewodniczący Karl-Heinz Lambertz.

ABO

Razem dla polityki spójności

Z udziałem marszałka Marka Woźniaka odbyła się 10 lipca w Brukseli konferencja „Razem na rzecz silnej polityki spójności 2021-2027”, zorganizowana w ramach inicjatywy Cohesion Alliance (Sojusz na rzecz spójności). Wzięt w niej udział m.in. nowy przewodniczący Komisji Rozwoju Regionalnego Parlamentu Europejskiego Younous Omarjee, który zapewnił, że sprzeciwi się jakimkolwiek cięciom przyszłego budżetu unijnego w obszarze polityki spójności. Podczas dyskusji pojawił się m.in. wątek potrzeby uproszczenia regulacji dotyczących wydatkowania unijnych pieniędzy w regionach. Konferencja poprzedziła posiedzenie komisji COTER w Europejskim Komitecie Regionów, podczas którego przyjęto m.in. opinię dotyczącą lepszego komunikowania polityki spójności.

Spotkanie rzemieślników z Hesji i z Wielkopolski

30 lipca przedstawiciele samorządu województwa oraz Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej dyskutowali w Poznaniu o zacieśnieniu współpracy z Izłą Rzemieślniczą w Wiesbaden.

Izba Rzemieślnicza w Wiesbaden, jako korporacja prawa publicznego, reprezentuje interesy 25.000 przedsiębiorstw w okręgu, zatrudniających prawie 115 tys. pracowników i 9 tys. uczniów przygotowujących się do zawodu.

Choćby z tego względu spotkania z niemieckimi partnerami są dla nas ważne. Ponadto, zarówno w Wielkopolsce, jak i za naszą zachodnią granicą, dostrzeżono kwestie odpowiedniego wykształcenia fachowców, nauki zawodu, rzetelnych praktyk, współpracy z przedsiębiorcami.

Marzena Wodzińska z zarządu województwa podkreślała, że należy dalej reali-

zować programy wymiany uczniów zawodów rzemieślniczych, by wyrównywać poziom ich kompetencji. Przykładem jest m.in. wizyta młodzieży z Hesji, która przyjechała dwa lata temu do Wielkopolski na praktyki w zawodach rzemieślniczych. Podobne programy, zwiększające kwalifikacje, mają także dotyczyć nauczycieli kształcących „zawodowców”.

Lipcowe spotkanie było jednocześnie okazją do pożegnania odchodzącego na emeryturę Klausa Reppa, prezesa Izby Rzemieślniczej w Wiesbaden. Piastował on to stanowisko nieprzerwanie od 2009 roku, a w latach 2004-2009 był wiceprezesa izby.

Klaus Repp przypomniał, że dynamiczne kontakty między przedstawicielami obu izb były możliwe po 2000 roku, kiedy podpisano umowę o partnerskiej współpracy między Hesją a Wielkopolską.

RAK

Od lewej stoją: dyrektor generalny Izby Rzemieślniczej w Wiesbaden Martin Pott, prezes izby Klaus Repp i Marzena Wodzińska z zarządu województwa.

Na staż do UE

Komisja Europejska proponuje chętnym płatne pięciomiesięczne staże w swoich strukturach.

Jak przypomina Biuro Informacyjne Województwa Wielkopolskiego w Brukseli, trwa rekrutacja stażowa w ramach programu „Blue Book Traineeship”.

Taką praktykę można odbyć w całej strukturze Komisji Europejskiej, jej służbach i agencjach w Brukseli, ale także w Luksemburgu i innych krajach na terenie Unii Europejskiej. Staże są zaplanowane od marca do lipca 2020 roku, ale poprzedzające procedurę kwalifikacyjną zgłoszenia trzeba złożyć do końca sierpnia bieżącego roku.

Kto może aplikować? Nie ma ograniczeń wiekowych, ważna jest świetna znajomość języków obcych i dyplom ukończenia studiów.

Więcej informacji można znaleźć m.in. na stronie internetowej BIWW pod adresem www.wielkopolska.eu. ABO

Z Argentyny do Polski

W drugiej połowie lipca nasz region odwiedziła 48-osobowa delegacja młodzieży polonijnej z Argentyny. Pomysłodawcą przyjazdu był Janusz Rusinek, wiceprezes III Unii Polaków w Argentynie. Dzięki pobytowi u nas w ramach projektu „Polskie korzenie” stypendjanci poznali współczesne życie kulturalne, społeczne i gospodarcze Wielkopolski. Młodzież spotkała się m.in. z marszałkiem Markiem Woźniakiem (na zdjęciu) oraz z Jackiem Bogusławskim z zarządu województwa. Gościom zza oceanu zaprezentowaliśmy potencjał edukacyjny, kulturalny i turystyczny województwa, zarówno w teorii, jak i „na żywo”, bo program pobytu obejmował podróż do ważnych dla wielkopolskiej historii i kultury miejsc. Wśród nich znalazły się m.in.: Ostrów Tumski w Poznaniu, Ostrów Lednicki oraz Wielkopolski Park Etnograficzny w Dziekanowicach, katedra gnieźnieńska, zamek w Goluchowie, bazylika na Świętej Górze w Gostyniu i sanktuarium maryjne w Licheniu.

RAK

Rozmowy o wodorze w Brukseli

Kwestie transformacji energetycznej regionu, zwłaszcza z wykorzystaniem technologii wodorowych, były tematami rozmów podczas dwudniowej lipcowej wizyty w Brukseli członka zarządu województwa Jacka Bogusławskiego.

Tematyka starań podejmowanych przez wielkopolski samorząd w celu pozyskiwania środków na odnawialne źródła energii i związanej z nimi transformację w nowej unijnej perspektywie budżetowej pojawiła się w trakcie rozmowy z wiceprzewodniczącą Parlamentu Europejskiego Ewą Kopacz, która, przypomnijmy, euro-parlamentarny mandat zdobyła właśnie w Wielkopolsce.

Z kolei podczas spotkania z Friedrichem von Heusingerem, dyrektorem przedstawicielstwa Hesji w Brukseli, Jacek Bogusławski omówił wprowadzone w tym niemieckim landzie rozwiązania

Podczas wizyty w Brukseli Jacek Bogusławski z zarządu województwa spotkał się m.in. z wiceprzewodniczącą europarlamentu Ewą Kopacz.

w zakresie energetyki wodnorodowej, w tym dotyczące innowacyjnych napędów samochodów dostawczych, autobusów, pojazdów kolejowych i miejsc ich tankowania.

Przedstawiciel wielkopolskich władz wzięł również udział w zorganizowanej w Brukseli konferencji dotyczącej inteligentnych specjalizacji polskich regionów.

Przypomnijmy, że stworzenie nowoczesnej „dolin energetycznej”, inwestycje w technologię wodorową,

rozwoj odnawialnych źródeł energii – to jedna z promowanych przez władze regionu koncepcji na transformację subregionu konińskiego (choć rozwojem technologii wodorowych zainteresowane są też samorządy z północy województwa). Poszukiwaniu wsparcia finansowego dla tego procesu służy m.in. wielkopolski akces do stworzonej przez Komisję Europejską tzw. platformy regionów górniczych w procesie transformacji.

ABO

Sejmikowe pytania

Przedstawiamy tematy, które radni poruszali 15 lipca, podczas X sesji sejmiku, w ramach punktu „interpelacje i zapytania”.

Adam Bogrycewicz (PiS) poruszył kwestię toczących się prac nad nową strategią rozwoju województwa do roku 2030. Apelowo o uwzględnienie roli radnych w konsultacjach tego dokumentu oraz o ponowne zorganizowanie dla nich szkolenia dotyczącego przygotowywania strategii rozwoju.

Mirosława Rutkowska-Krupka (KO) w swoim wystąpieniu przekazała podziękowania mieszkańcom powiatu międzychodzkiego za oddanie do użytku nowego mostu na Warcie oraz za doprowadzenie do realizacji modernizacji drogi wojewódzkiej nr 160.

Tadeusz Tomaszewski (SLD-LR) interpelował w sprawie nierównego traktowania sportowców z niepełnosprawnościami w systemie ich wspierania przez województwo. Postulował odpowiednią zmianę przepisów, która zrównywałaby uczestników igrzysk paraolimpijskich i igrzysk osób niesłyszących.

Marek Sowa (PiS) złożył interpelację dotyczącą ustawienia tablic informujących o wypadkach przy drodze wojewódzkiej nr 432 na odcinku Osieczna – Wojnowice. Radny wskazał na liczne zdarzenia drogowe, w tym wypadki śmiertelne, odnotowane na tej trasie.

Marek Gola (KO) wystąpił o zaprojektowanie i wykonanie ścieżki pieszo-rowerowej przy drodze wojewódzkiej nr 432 w powiecie średzkim. Radny, powołując się na wzrastające natężenie ruchu, wytypował do realizacji trzykilometrowy odcinek od ul. Lotniczej w Środzie Wlkp. do końca miejscowości Ruskowo.

Zbigniew Czerwiński (PiS) zgłosił zapytania dotyczące odpowiedzi na wnioski mieszkańców okolicznych miejscowości związane z funkcjonowaniem biokompostowni w Suchym Lesie, a także – po raz kolejny – zakresu podwyżek płac w UMWW. Radny poruszył także kwestię relacjonowania sesji sejmiku na stronie internetowej.

Wiesław Szczepański (SLD-LR) interpelował w sprawie planowanej redukcji zatrudnienia w leszczyńskim szpitalu oraz pytał o postęp prac nad stworzeniem sztandaru województwa. Przewodniczący sejmiku – w imieniu własnym oraz radnych Ewy Panowicz, Zofii Szalczuk i Henryka Szymańskiego – zgłosił też interpelację w kwestii możliwości wsparcia remontu zamku w Rydzynie.

Ponadto radni złożyli następujące pisemne interpelacje i zapytania: **Adam Bogrycewicz (PiS)** – w sprawie wsparcia klubów sportowych z północnej Wielkopolski, a także w kwestii pomocy dla szpitala w Pile; **Krzysztof Sobczak (PiS)** – o możliwości przeprowadzania egzaminów na motocyklowe prawo jazdy w powiecie tureckim oraz w sprawie udostępnienia uchwał zgromadzeń współników określających zasady wynagradzania organów zarządzających i nadzorczych spółek z udziałem województwa. **ABO**

Pamięć i przestroga

Radni upamiętnili ofiary rzezi wołyńskiej i innych tragicznych wydarzeń z okresu II wojny światowej.

Na początku sesji sejmiku, która odbyła się 15 lipca, radni województwa uczcili pamięć ofiar zdarzeń sprzed kilkudziesięciu lat.

– W ostatnich dniach obchodziliśmy rocznice bolesnych wydarzeń z okresu II wojny światowej, spowodowanych ludobójczym, krwawym nacjonalizmem – mówił przewodniczący sejmiku Wiesław Szczepański. – Proszę o powstanie i uczczenie minutą ciszy wszystkich ofiar pogromu w Jedwabnem, rzezi wołyńskiej, której historycznym symbolem jest „krwawa niedziela” z 11 lipca 1943 roku, walki i męczeństwa wsi polskiej, której pamięć obchodzona jest w rocznicę pacyfikacji Michniowa dokonanej 12 lipca 1943 roku.

Z kolei pod koniec sesji sejmik przyjął stanowisko w sprawie uczczenia pamięci ofiar w 76. rocznicę zbrodni wołyńskiej. Do treści dokumentu zaproponowanej przez Małgorzatę Stryjską z PiS radni koalicji złożyli kilka poprawek. Podczas zwołanego w przerwie sesji posiedzenia Komisji Kultury udało się wypracować kompromisowe brzmienie stanowiska. Dzięki temu uchwała w tej sprawie – przedstawiona radnym przez Henryka Szopińskiego z KO – została przyjęta jednogłośnie.

„Sejmik Województwa Wielkopolskiego, w poczuciu historycznej odpowiedzialności, oddaje hołd pamięci ofiar II wojny światowej, spowodowanej krwawym i nieludzkim nacjonalizmem. Nigdy nie możemy zapomnieć o ofiarach z wielkopolskiej ziemi, które dziesiątkami tysięcy ginęły w niemieckich obozach zagłady, ale również w niezliczonych innych miejscach całej Wielkopolski, gdzie wznoszące się dziś pomniki są przestroga, czym kończy się nienawiść wobec drugiego człowieka, pochodzącego z innego naro-

Radni uczcili pamięć ofiar rzezi wołyńskiej, ale też pogromu w Jedwabnem i pacyfikacji Michniowa.

du, wyznającego inne wartości i religię, czy mówiącego innym językiem – napisali radni. – Ogromną ofiarę krwi poniosła nie tylko Wielkopolska, ale również inne regiony II Rzeczypospolitej. W niniejszym stanowisku Sejmik Województwa Wielkopolskiego pochyla się w sposób szczególny nad ofiarami krwawych wydarzeń na Wołyniu, wywołanych nacjonalizmem i nienawiścią narodowościową, których obchodzimy 76. rocznicę”.

Sejmik wyraził potępienie wobec biorących udział w zbrodni oraz uznanie dla tych, którzy bohatercko stawali w obronie zagro-

zonych eksterminacją sąsiadów – Polaków i przedstawicieli innych narodowości.

Stanowisko radni zakończyli apelem: „Data 11 lipca 1943 roku niech na zawsze będzie przestroga dla tych, którzy jeszcze próbowaliby czerpać ze zbrodniczej ideologii nacjonalistycznej, negującej zasady pokojowego współżycia wielu narodów. Sejmik Województwa Wielkopolskiego, mając na uwadze szeroką współpracę pomiędzy Polakami i Ukraińcami, pragnie, aby w przyszłości przyczyniała się ona do rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturowego obu naszych państw i narodów”. **ABO**

Nazwą salę imieniem marszałka

Sala posiedzeń mieszcząca się tuż obok sali sesyjnej będzie – w myśl lipcowej decyzji sejmiku – nosić imię Stefana Mikołajczaka.

Jedna z sal posiedzeń w siedzibie samorządu województwa nosić będzie imię Stefana Mikołajczaka.

Stanowisko w tej sprawie radni przyjęli podczas lipcowej sesji. Jak przypomnieli przewodniczący sejmiku Wiesław Szczepański, z inicjatywą upamiętnienia w ten sposób zmarłego w tym roku pierwszego marszałka województwa wielkopolskiego wystąpił radny Tadeusz Tomaszewski (SLD-LR), co spotkało się z poparciem szefów wszystkich klubów i zarządu województwa.

„Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dowód pamięci i uznania zasług Stefana Mikołajczaka – samorządowca, człowieka

służby publicznej, byłego wicewojewody poznańskiego, dyrektora Wydziału Rolnictwa Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, a przede wszystkim pierwszego marszałka województwa wielkopolskiego, które powstało po reformie roku 1998 – wnosi o nazwanie Jego imieniem sali posiedzeń nr 1 Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu” – czytamy w podjętym stanowisku. Przypomniano w nim też m.in., że uhonorowany samorządowiec zasiadał przez kilka kadencji w sejmikowych ławach.

Radni uchwałę w tej sprawie podjęli jednogłośnie, a rezultat głosowania przyjęli oklaskami. **ABO**

Pomoc dla samorządów

Kilkanaście milionów złotych trafi do wielkopolskich gmin i powiatów z budżetu województwa na mocy decyzji podjętych w lipcu przez sejmik.

Największą wartość ma coroczna pomoc „na prace związane z ochroną, rekultywacją i poprawą jakości gruntów rolnych”. W praktyce chodzi o pieniądze na budowę dróg dojazdowych do pól. W przyjętej przez radnych uchwale zapisano w sumie na ten cel aż 10,2 mln zł. Z tej puli skorzysta 105 wielkopolskich gmin, a każda z nich dostanie na wspomniany cel 97.600 złotych.

Piętnaście kolejnych gmin i powiatów to natomiast beneficjenci samorządowego programu „Szatnia na medal”. Na budowę (w jednym wypadku) i remonty zaplecza obiektów sportowych województwo przekaże im w tym rozdaniu prawie milion złotych. Inna dotacja – tym razem na inwestycję z zakresu infrastruktury lekkoatletycznej – zostanie przekazana powiatowi rawickiemu. Z kolei powiatowi kościańskiemu i gminie Książ Wielkopolski radni przyznali dofinansowanie na drobną infrastrukturę turystyczną.

Zbąszyniowi samorząd województwa pomoże sfinansować zakup silnika spalinowego do łodzi służącej ratownictwu wodnemu, Poznaniowi dołoży do projektu „Bardzo Młoda Kultura” w CK Zamek, a gminie Kamieniec – do budowy kopców wolności upamiętniających stulecie odzyskania niepodległości (pisaliśmy o nich więcej w poprzednim numerze). **ABO**

Czy dobrze wspierają kształcenie zawodowe?

Jak radni oceniają działalność samorządowych placówek wspierających szkolnictwo zawodowe w regionie?

Sejmik rozpatrzył informację o funkcjonowaniu centrów wsparcia rzemiosła, kształcenia dualnego i zawodowego. W 2017 roku radni podjęli uchwały o utworzeniu takich placówek w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile i Poznaniu. Ich rolą jest bycie koordynatorem na linii pracodawca – szkoła – uczeń, a także szeroko rozumiane propagowanie wyboru szkół branżowych.

W przygotowanym dla radnych materiale wymieniono działania podejmowane przez CWRKDiZ, jak porozumienia zawierane z izbami rzemieślniczymi i cechami rzemiosł, inicjatywy w zakresie doradztwa zawodowego, organizację praktyk i staży zagranicznych, projekty „Sto zawodów na 100-lecie Niepodległej Polski”, „Noc Zawodowców”, „Młodzieżowe misje gospodarcze”.

– Nie widzę tu działań, których należałoby oczekiwać, choćby tytułowego wsparcia rzemiosła, pracodawców. Jak dotąd para idzie w gwizdek – oceniła podczas sesji Łucja Zielińska z PiS. A jej klubowy kolega Robert Popkowski narzekał, że choć jest od lat rzemieślnikiem, nie zetknął się wcześniej z działalnością CWRKDiZ.

Funkcjonowanie centrów bronili sejmikowi koalicjanci.

– Takie placówki są potrzebne, bo brakuje nam młodzieży chcącej uczyć się rzemiosła – mówił Jan Grzesiek (PSL).

– Wysoko oceniam działalność centrów, ich dyrektorzy mogą pochwalić się ciekawymi inicjatywami, których celem jest promowanie szkolnictwa zawodowego – przekonywała Małgorzata Waszak (KO).

– Już 64 tysiące młodych ludzi odwiedziło nas w różnych miejscach, by poszukać odpowiedzi w wyborze odpowiedniego dla siebie zawodu – dopowiadała Dorota Kinał, dyrektor Departamentu Edukacji i Nauki UMWW.

– Choć doradztwo zawodowe leży po stronie rządowej, naszą inicjatywą chcemy wesprzeć tę dziedzinę w Wielkopolsce. Oczywiście, chciałabym, żeby wszystko zadziało w 1,5 roku. Ale zmiana myślenia wśród młodzieży i rodziców oraz przekonanie ich do kształcenia zawodowego to proces na lata – podsumowała dyskusję Marzena Wodzińska z zarządu województwa. ABO

Spółki pod lupą

Jak sobie radziły w 2018 r. podmioty, których udziałowcem jest województwo?

Zabytkowa trybuna to tylko jeden z wielu kłopotów hipodromu na Woli.

Jak co roku w lipcu radni zajęli się omówieniem sytuacji w piętnastu spółkach prawa handlowego z udziałem województwa.

Podczas omawiania sprawozdań finansowych za 2018 r. na posiedzeniach komisji pytano m.in. o Koleje Wielkopolskie (radni zastanawiali się m.in., czy wzrost liczby pasażerów przekłada się na poprawę wyniku finansowego), lotnisko Ławica (problemy z odszkodowaniami przyznawanymi przez sądy sąsiadom portu), Wielkopolski Fundusz Rozwoju (zwracano uwagę na potrzebę aktywniejszego zaangażowania będących w dyspozycji WFR środków z dawnych programów unijnych).

Tradycyjnie już jednak najwięcej czasu zajęła dyskusja nad stanem i pomysłami na funkcjonowanie Centrum Wyszkoła Jazdy Dziecięcego Hipodrom Wola.

– Jakiej spółka przynosi straty i jakie ma długi? Jak można zwiększyć jej dochody poza najem bokсів dla koni? Czy samorząd województwa musi utrzymywać taki obiekt? – dopytywali radni podczas posiedzenia Komisji Strategii Rozwoju Regionalnego i Współpracy Międzynarodowej. Na posiedzeniu Komisji Rewizyjnej natomiast, na wniosek jej przewodniczącego Zbigniewa Czerwińskiego,

postanowiono zaaranżować wspólne posiedzenie radnych wojewódzkich i miejskich z komisji zajmujących się kulturą fizyczną i turystyką, aby omówili koncepcje funkcjonowania tego atrakcyjnego terenu w Poznaniu. Także Komisja Budżetowa poparła ten postulat.

– Szansą na zmianę sytuacji spółki może być podjęcie współpracy z samorządem miasta Poznania – tłumaczył podczas sesji sejmiku Zbigniew Czerwiński.

– Przyjmuję tę inicjatywę z aprobatą, bo warto przede wszystkim odpowiedzieć sobie na pytanie, czy miasto jest zainteresowane wykorzystaniem rekreacyjnym terenów Woli dla jego mieszkańców – mówił marszałek Marek Woźniak. – Po uregulowaniu kwestii własnościowych i oddłużeniu chcielibyśmy zaproponować przejęcie spółki i terenu miastu. A jeżeli nie będzie takiej woli po drugiej stronie? Wówczas trzeba podjąć decyzję o bardzo dużych nakładach inwestycyjnych w tym miejscu.

– Rozmawiałem już z przewodniczącym Rady Miasta Poznania Grzegorzem Ganowiczem i z jego strony jest wola zorganizowania wspólnego posiedzenia komisji we wrześniu – poinformował radnych przewodniczący sejmiku Wiesław Szczepański. ABO

Zarząd odpowiada

Przedstawiamy wyciąg z odpowiedzi udzielonych na wcześniejsze interpelacje i zapytania radnych.

Marszałek Marek Woźniak
– odpowiadając na zapytanie Zbigniewa Czerwińskiego w sprawie kształtu relacji z majowej sesji sejmiku, poinformował, że została ona przygotowana i zatwierdzona

przez rzecznik prasową marszałka, zgodnie z regulacjami obowiązującymi internetową zakładką Aktualności, która jest dedykowana relacjonowaniu ważniejszych aktywności zarządu województwa. Wyżej wymieniona relacja wyczerpuje zatem w swej treści zasady rzetelności informacyjnej. Relacjonowaniu aktywności radnych poświęcona jest zakładka Sejmik, za którą Biuro Prasowe UMWW nie odpowiada.

– w sprawie możliwości pozyskania środków finansowych na remont zamku w Rydzynie poinformował Wiesław Szczepański, że dofinansowanie tego przedsięwzięcia byłoby możliwe w ramach przyszłorocznej procedury naboru wniosków o dotacje na realizację prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych, jednak w przypadku wnioskowania o 1,5 miliona złotych, kwota ta stanowiłaby blisko 90 proc. ogółu środków, jakie województwo przeznaczało na takie dotacje w ostatnich latach.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak

– odpisał na dwie interpelacje Marka Sowy. W sprawie remontu DW 323 na odcinku Leszno – Góra poinformował, że w bieżącym roku

zabezpieczono środki na wykonanie remontów cząstkowych tej trasy. Ponadto w 2016 r. zawarto porozumienie pomiędzy spółką BUDIMEX a WZDW w związku z koniecznością ruchu technologicznego na DW 323 podczas budowy drogi S5. WZDW dokonał analizy uszkodzeń DW 323 i wezwał wykonawcę robót do naprawy oraz ułożenia nowej warstwy ścieralnej na całej szerokości jezdni. W sprawie skomunikowania pociągu nr 77403 relacji Krotoszyn – Poznań Główny z pociągiem 76512 relacji Jarocin – Kluczbork przekazał, że jest ono obecnie niemożliwe ze względu na wcześniejszy wyjazd tego drugiego spowodowany zamknięciem na odcinkach Antonin – Ostrzeszów i Ostrzeszów – Domanin.

– odniósł się do dwóch interpelacji Krzysztofa Sobczaka. Zadeklarował poparcie inicjatywy budowy ścieżki pieszo-rowerowej przy DW 470 od Malanowa do Cisewa, jednak zaznaczył, że obecnie nie ma możliwości realizacji tej inwestycji z uwagi na ograniczone możliwości budżetu województwa. W kwestii wsparcia finansowego dla samorządów gminnych i powiatowych wschodniej Wielkopolski w opracowaniu planów zagospodarowania przestrzennego wskazał, że uchwalenie i finansowanie tych dokumentów należy do zadań własnych gminy. Stąd takie wsparcie finansowe mogłoby być uznane za sprzeczne z przepisami ustawy. Samorząd województwa jest jednym z ustawowych organów dokonujących uzgodnienia dokumentów lokalnych w toku procedury planistycznej, co w przypadku współfinansowania opracowań mogłoby rodzić wątpliwości co do zachowania obiektywizmu przy akceptacji rozwiązań proponowanych przez gminy.

– odpowiadając na interpelację Adama Bogryciewicza w sprawie budowy obwodnicy Trzcianki, poinformował, że zadanie to zostało uwzględnione podczas aktualizacji planu transportowego województwa. Z uwagi na wysoką wartość kosztorysową budowy, wynoszącą 111 mln zł, jej realizacja może być brana pod uwagę jedynie przy udziale środków UE w następnych perspektywach finansowych, a przygotowanie i realizacja takiej inwestycji jest procesem długotrwałym, kilkuletnim.

Dyrektor Biura Nadzoru Inwestycyjnego Grzegorz Proniewicz

– udzielając w imieniu marszałka odpowiedzi na interpelację Krzysztofa Sobczaka w sprawie udostępnienia uchwał zgromadzeń współników/akcjonariuszy określających zasady wynagradzania organów zarządzających i nadzorczych spółek z udziałem województwa, przekazał radnemu kopie wnioskowanych dokumentów. ABO

Sejmikowe komisje obradowały w teatrze i na torze do nauki jazdy

Członkowie Komisji Kultury obradowali 8 lipca w gmachu Teatru Wielkiego im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu. Jak sobie radzi ta podległa regionalnemu samorządowi instytucja kultury? Jakie plany repertuarowe ma opera na kolejne miesiące? Jak przebiegają zaplanowane w gmachu inwestycje? Z jakimi problemami borykają się zarządzający placówką? O tym wszystkim opowiedziała radnym dyrektor Teatru Wielkiego Renata Borowska-Juszczynska. Co można zrobić, by na naszych drogach było bezpieczniej? Nad tym zagadnieniem z kolei dyskutowali radni z Komisji Planowania Przestrzennego i Infrastruktury Technicznej, którzy 9 lipca spotkali się na wyjazdowym posiedzeniu w siedzibie Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Kaliszu. Dyrektor tej jednostki Stanisław Piotrowski przedstawił członkom komisji informację o możliwości poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego dzięki funkcjonowaniu ośrodków doskonalenia techniki jazdy – takich jak ten przy WORD w Kaliszu. O tym, jakie są walory takiego miejsca, w którym kierowcy mogą szlifować swoje praktyczne umiejętności w trudnych warunkach drogowych, radni mogli dowiedzieć się nie tylko w teorii. Wielu z nich skorzystało z zaproszenia, by spróbować swoich sił w samochodzie na specjalnie przygotowanym placu. ABO

Projekty z WRPO w całej Wielkopolsce

Kilkanaście nowych umów na wsparcie z funduszy unijnych podpisano w lipcu w gminach, które dostaną pieniądze.

W ciągu zaledwie kilku dni – między 17 a 24 lipca – w aż jedenastu wielkopolskich gminach podpisano umowy dotyczące dofinansowania miejscowych projektów z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Dokumenty dotyczące przyznania unijnego wsparcia z prezydentami, burmistrzami i wójtami parafował marszałek Marek Woźniak (a w Baranowie i Pleszewie zrobiła to członek zarządu województwa Marzena Wodzińska).

Łączna wartość dofinansowania tych projektów to ponad 60 mln zł! Co za te pieniądze zrobią wielkopolskie miejscowości? Przeważająca część umów dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych i szeroko rozumianej ochrony środowiska.

Zwłaszcza z tych pierwszych projektów samorządowcy mogą być dumni, bo – jak podkreślał w czasie rozmów z dziennikarzami marszałek Marek Woźniak – z jednej strony chętnych do skorzystania z pieniędzy w tym zakresie było wyjątkowo wielu, a z drugiej strony są to przedsięwzięcia, które nie tylko wyraźnie zmieniają oblicze miast, ale i przyczyniają się do korzystnych przemian społecznych.

Na rewitalizację postawiła na przykład gmina Rawicz.

Przy podpisaniu w starej kafłarni przez marszałka Marka Woźniaka i burmistrza Zdun Tomasza Chudego trzech umów na dofinansowanie projektów z WRPO obecni byli też uczestnicy X Jubileuszowego Pleneru Ceramicznego.

Z wykorzystaniem prawie 7 mln zł z WRPO istotną przemianę przejdzie tamtejszy rynek oraz gminne budynki, w których po remontach znajdują miejsce Centrum Wspierania Ekonomii Społecznej i Multibiblioteka.

Z kolei w Baranowie w ramach rewitalizacji rynku przebudowany zostanie budynek szkolny. Powstanie w nim dzienny dom seniora, multimedialna biblioteka, węzeł kuchenny z punktem gastronomicznym oraz galeria artystyczna z pracowniami dla dzieci i młodzie-

ży. W ramach projektu (dofinansowanego kwotą prawie 10 mln zł) także inne obiekty gminne przejdą termomodernizację.

Przebudowa budynku pod dworcem PKP i nadanie mu nowych funkcji związanych z działalnością Biblioteki Publicznej oraz zagospodarowanie przyległego terenu to elementy programu rewitalizacji Pleszewa. Miejscowy samorząd dostanie na to ponad 5 mln zł unijnego wsparcia.

Wrażenie swoim rozmiarem robi projekt realizowany w Krobi (ponad 9 mln

zł z WRPO), dotyczy bowiem obszaru obejmującego aż 8 hektarów. Zmiany obejmą krobski rynek, ale też przekształcaną w centrum kulturalne i społeczne Wyspę Kasztelańską, na której podpisywano umowę. Plany dotyczą też m.in. ścieżki pieszo-rowerowej „Wzdłuż Rowu Krobskiego” oraz Centrum Bibliotecznego-Kulturalnego KROB_KULT.

Niezwykle przedsięwzięcie przygotował też samorząd w Zdunach (dostał na nie ponad 4 mln zł). Chodzi o przywrócenie do blasku dawnej

zabytkowej kafłarni, w której zresztą zawarto lipcową umowę. Po przebudowie powstaną tam pomieszczenia do celów kulturalnych, edukacyjnych i turystycznych, łącznie z miejscami noclegowymi, a nawet małym kinem.

Z kolei na proekologiczny projekt postawił we współpracy z okolicznymi gminami Konin. Dzięki wsparciu 4,4 mln zł z eurofunduszy miasto zakupi autobus elektryczny, przewidziano też budowę ponad 2 km ścieżek rowerowych w gmi-

nach Rzgów i Ślesin oraz postawienie w Posadzie, Władimirowie, Kramsku i Starym Mieście lamp ulicznych zużywających mniej prądu. Ścieżki rowerowe – i to ponad 11 km! – uzupełniająca okoliczne szlaki wybuduje też gmina Osieczna. Jej projekt, z dofinansowaniem 6,4 mln zł, obejmuje również budowę miejsc przesiadkowych z oświetleniem solarnym w Świerczynie i Grodzisku.

Wiele gmin wciąż ma ogromne potrzeby (o czym, jak wspominał marszałek, trzeba było przekonywać Komisję Europejską przy negocjowaniu kształtu WRPO 2014+) w zakresie inwestycji kanalizacyjno-wodociągowych. Teraz dofinansowanie na takie projekty dostały: Babiak (ponad 800 tys. zł), Jutrosin (prawie 6 mln zł), Krzemieniewo (ponad 5 mln zł) i Zduny (dofinansowanie na to przedsięwzięcie i na renowację składowiska odpadów to około 3 mln zł).

Zupełnie inny projekt zrealizuje gmina Koło, wykorzystując na to prawie 1,2 mln zł z regionalnego programu. Chodzi o promocję gospodarczą tego obszaru, pozwalającą miejscowym przedsiębiorcom na ekspansję zagraniczną dzięki nawiązaniu kontaktów z odpowiednikami z miast partnerskich Koła za granicą. ABO

Samorząd wzmacnia konińską agencję

Rozwijająca swoją działalność konińska ARR dostanie od województwa nieruchomość, która zaspokoi jej wzrastające potrzeby lokalowe.

Podczas sesji, która odbyła się 15 lipca, sejmik przyjął uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na wniesienie przez województwo do Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie „wkładu pieniężnego” na pokrycie akcji obejmowanych w podwyższonym kapitale zakładowym spółki. Jej większościowym udziałowcem jest właśnie województwo.

Chodzi o wniesienie aportem nieruchomości i biurowca (a także garaży) przy ulicy Okólnej w Koninie. Ich wartość oszacowano na prawie 2,5 mln zł.

Powody wyjścia z taką propozycją wyjaśniał radnym podczas posiedzenia Komisji Gospodarki dyrektor Biu-

ra Nadzoru Właścicielskiego UMWW Grzegorz Proniewicz. Jak uzasadniał, ten ruch związany jest z aktywnym włączeniem się przez spółkę w działania związane z transformacją energetyczną subregionu konińskiego. Celem ARR jest wzmocnienie działań statutowych i stworzenie centrum szkoleniowo-konferencyjnego oraz biur dla pracowników związanych z transformacją subregionu, w tym ze współpracą w zakresie uczestnictwa agencji w działaniach unijnej „platformy węglowej”.

Przypomnijmy, że misję koordynowania tych zadań otrzymał były członek zarządu województwa Maciej Sytek, który od kilku miesięcy jest nie tylko prezesem konińskiej ARR, ale też został powołany na pełnomocnika zarządu województwa do spraw restrukturyzacji wschodniej Wielkopolski. ABO

Pozostał klimat, zmieniła się funkcja

Popadający w ruinę budynek dawnego kościoła ewangelickiego w Odolanowie odzyskał swój blask, choć odgrywa ma teraz inną rolę niż w poprzednich wiekach.

Pochodzący z XVII wieku zbor ewangelicki jest najstarszą świątynią w Odolanowie. Świątynia ze względu na wiek, formę architektoniczną i bogatą historię przypomina o wielokulturowej historii tych terenów.

Po II wojnie światowej kościół stopniowo przestawał być potrzebny coraz mniej licznej wspólnocie protestanckiej i zaczął popadać w ruinę, aż w końcu został przekazany miejscowemu samorządowi. Ten, gdy pojawiła się możliwość unijnego dofinansowania, przeprowadził rewitalizację i zmianę jego sposobu użytkowania z religijnego na obiekt o charakterze kulturalnym. To uchroniło obiekt przed degradacją. Teraz stanie się on ciekawym miejscem

W wystroju wnętrza zachowano klimat dawnej świątyni.

spotkań i spędzania wolnego czasu dla mieszkańców, organizacji wystaw, koncertów czy konferencji. Przyczyni się także do turystycznego uatrakcyjnienia tego miejsca. Tym bardziej że mimo zmienionej funkcji w wystroju wnętrza zachowano klimat dawnej świątyni. O historii przypominają choćby zdobione sufit i ściany cytaty z Biblii w języku niemieckim czy lista nazwisk okolicznych mieszkańców, którzy w I wojnie światowej „polegli za Kajzera i Rzeszę”...

Zarząd województwa przyznał samorządowi Odolanowa na ten remont blisko 2 mln zł dofinansowania unijnego z WRPO 2014+. Stąd wśród tłumu gości zaproszonych przez miejscowe władze 24 lipca na uroczystość oddania inwestycji znaleźli się też marszałek Marek Woźniak, wicemarszałek Krzysztof Grabowski i członek zarządu województwa Marzena Wodzińska. ABO

Więcej miejsca na rehabilitację

Kosztami prawie 8 mln zł powstaną nowe miejsca dla pacjentów Centrum Rehabilitacji imienia profesora Mieczysława Walczaka w Osiecznej.

To placówka podległa samorządowi województwa, z którego budżetu pochodzą w zdecydowanej większości pieniądze na obecną inwestycję (ponad 7,7 mln zł).

Trwająca już budowa nowego skrzydła centrum ma zakończyć się w przyszłym roku. Pozwoli to zaferować pacjentom dodatkowych 50 miejsc w 25 pokojach, sale terapeutyczne i gabinety.

16 lipca na placu budowy w Osiecznej odbyła się uroczystość wmurowania kamienia węgielnego, w której wzięli udział między innymi Marzena Wodzińska z zarządu województwa, sejmikowi

radni Ewa Panowicz i Marek Sowa, a także miejscowi samorządowcy.

– Efektem tej inwestycji będzie rozwój centrum, poprawa warunków pobytu pacjentów oraz pracy personelu medycznego, a także pozyskanie nowoczesnego zaplecza, niezbędnego do prowadzenia skutecznej rehabilitacji mieszkańców Wielkopolski – mówiła podczas uroczystości Marzena Wodzińska.

17 lipca placówkę w Osiecznej odwiedził również marszałek Marek Woźniak. W towarzystwie dyrektora centrum Anny Niedźwieckiej zapoznał się zarówno z prowadzoną obecnie rozbudową, jak i z wcześniejszymi inwestycjami zrealizowanymi w samorządowej instytucji i jej otoczeniu. **ABO**

Piękne, zabytkowe mury placówki w Osiecznej sprzyjają rehabilitacji. Teraz pacjenci zyskają dodatkowe miejsca w nowym skrzydle.

Gostyń czeka na obwodnicę

Jak przebiegają prace przy nowym odcinku ważnej drogi wojewódzkiej?

Łącznik prowadzący do nowej obwodnicy Gostynia nabiera realnych kształtów.

Budowa obwodnicy Gostynia to jedna z najważniejszych inwestycji drogowych województwa. Po latach oczekiwań i problemów (m.in. brak przebudowy drogi krajowej nr 12, przewyższające pierwotne szacunki koszty ofert wykonawców w przetargu) mieszkańcy mogą już cieszyć oczy widocznymi pracami drogowymi.

W trwającym od kwietnia pierwszym etapie wykonywane są prace na niespełna dwukilometrowym łączniku, który skomunikuje przyszłą obwodnicę z istniejącymi drogami, a konkretnie ze skrzyżowaniem ulic Nad

Kanią i Europejskiej w Gostyniu. W tym właśnie miejscu na placu budowy 17 lipca z dziennikarzami spotkali się marszałek Marek Woźniak, miejscowi samorządowcy, przedstawiciele WZDW i wykonawcy prac.

– Obwodnica jest sztandąrowym projektem samorządu województwa, oczekiwanym i zapowiadany od lat – przypomniał marszałek. – Celem tej budowy jest udrożnienie ruchu samochodowego i uwolnienie centrum miasta od tranzytu, który jest bardzo uciążliwy dla mieszkańców.

Budowa łącznika, obejmująca m.in. trzy skrzyżo-

wania, ścieżkę pieszo-rowerową, kanalizację deszczową, zakończyć ma się jeszcze w tym roku. Równolegle trwają prace projektowe, które umożliwią uzyskanie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (ZRID) i rozpoczęcie robót budowlanych na pozostałym odcinku obwodnicy o długości 6,6 km.

Cała nowa trasa (to część drogi wojewódzkiej nr 434), o długości prawie 8,5 km, będzie gotowa w 2021 roku. Ma kosztować 116,6 mln zł, z czego 85,5 mln zł pokryje dotacja unijna w ramach WRPO 2014+. **ABO**

Lowa i Borsig w kłębach pary!

Od 5 do 7 lipca w Białymstoku trwało 9. Złot Miłośników Kolejek Wąskotorowych 900 mm. Po raz pierwszy w historii złotów na trasę wyjechał odrestaurowany parowóz Lowa.

Jak co roku, najwięcej atrakcji dostarczył drugi dzień imprezy, kiedy to odbyła się widowiskowa parada pojazdów szynowych, poprzedzona prezentacją różnorodnego wąskotorowego taboru, niejednokrotnie bardzo przemyślanej konstrukcji (np. z... kosiarki do trawy).

Największą gratką w tym zestawie był parowóz Lowa z 1951 roku, który przez wiele lat stał jako pomnikowy

eksponat na białostockiej stacji wąskotorówki. Teraz – po gruntownej odbudowie – po 34 latach znów wyjechał na szlak, budząc zachwyt lśniąca w słońcu czerń i czerwienią oraz gęsto buchającymi kłębami pary. Tym samym spełniło się wieloletnie marzenie członków Towarzystwa Wyrzyska Kolejka Powiatowa o posiadaniu własnej lokomotywy parowej.

Lowie towarzyszył stały bywalec białostockich złotów, parowóz Borsig, czyli popularny „Borsuk” z poznańskiej Maltanki. Na stacyjnych torach manewrował też „Rubinek” – również niedawno przywrócona do życia

Parowozy Lowa i Borsig były największymi atrakcjami tegorocznego zlotu w Białymstoku.

rumuńska lokomotywa spalinowa Lyd2-56, która przyjechała do Białostoku w 1978

roku i eksploatowana była do roku 1992. Najbardziej zagorzali miłośnicy kole-

jek wąskotorowych byli już dzień wcześniej świadkami rozładunku taboru i rozpalenia parowozów. Każdego dnia można było przejechać się malowniczą, 124-letnią trasą w kierunku Kocika Młyna i Pobórki Wielkiej. Atrakcji nie brakowało też na stacji, gdzie zorganizowano festyn rodzinny i dyskotekę pod chmurką.

A nad całością przebiegu imprezy pieczę trzymał prezes TWKP, zaopatrzone w... hulajnogę elektryczną.

Samorząd województwa przekazał dofinansowanie zarówno na sam zlot, jak i na prace na szlaku białostockiej kolejki.

Mariusz Szalbierz

Polecamy

Lekcja historii

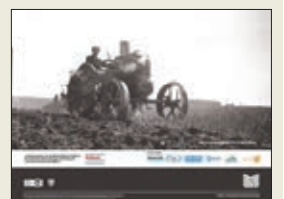
Rezerwat archeologiczny Gród w Grzybowie zaprasza w dniach 17-18 sierpnia na „VI Grzybowski Turniej Wojów”. To wydarzenie o charakterze edukacyjno-rekonstrukcyjnym: przestrzeń grodu stanie się na dwa dni wielką areną szkoleniową, gdzie odbędzie się wyjątkowa lekcja historii. W programie zaplanowano m.in.: pokazy dawnego życia rodzinnego oraz obozowego, prezentację zajęć i rzemiosł, które już dawno zaniknęły, turniej wojów.

O Słowianach

Od 11 sierpnia do 1 marca 2020 roku w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie można obejrzeć wystawę pn. „Słowianie połabscy”. Ekspozycja opowiada o dziejach Polabian (najbardziej na zachód wysuniętej grupie plemiennej Słowian) we wczesnym średniowieczu. Mimo iż znacząco wpłynęli oni na historię początków państwa polskiego, nadal mało się o nich mówi.

Dla seniorów

Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie zaprasza (w ramach programu „Uniwersytet Ludowy dla dorosłych i dojrzałych”) na cykl interaktywnych lekcji muzealnych dla seniorów. Do października zaplanowano spotkania o tematyce: zwyczaje i kultura ludowa; historia gospodarstwa na wsi; życie codzienne ziemiaństwa w XIX i XX w.; samoloty rolnicze. Muzeum przyjmuje zapisy 20-osobowych grup seniorów, także seniorów z wnukami. **RAK**

więcej propozycji instytucji kultury samorządu województwa na:
www.umww.pl/kultura

Warsztat pod chmurką po raz kolejny

Przed XXI Wojewódzko-Archidiecezjalnymi Dożynkami Wielkopolskimi przyglądamy się sytuacji

Jakie będą tegoroczne zbiory? Susza dotknęła przede wszystkim zboża jare i ozime.

Wielkopolska wieś to m.in. 36 proc. krajowego pogłowia trzody chlewnej.

Artur Boiński

Tradycją jest, że regionalne wielkopolskie dożynki odbywają się w ostatnią niedzielę sierpnia. Tak będzie i tym razem – wojewódzkie święto plonów zaplanowano na 25 sierpnia. Tradycją jest też, że to dzięki czynnieniu za plony organizowane jest w różnych częściach Wielkopolski. W ubiegłym roku, udowadniając, że rolników można też spotkać w dużym mieście, świętowaliśmy w Poznaniu. Tym razem dożynki wracają na tereny typowo rolnicze – do położonego w powiecie wolsztyńskim Siedleca.

Gmina Siedlec ma charakter rolniczy i turystyczny. Blisko połowa jej obszaru znajduje się na terenie Przemęckiego Parku Krajobrazowego. Stąd, obok tradycyjnych działów produkcji rolnej, aktywna jest tutaj także branża agroturystyczna. W gminie jest zarejestrowanych 1436 gospodarstw rolnych, z których wiele zajmuje się hodowlą trzody chlewnej. Siedleccy rolnicy oprócz zbóż uprawiają ziemniaki, pieczarki, boczniaki, szparagi, ogórki, cebulę, truskawki, borówki i inne. Prężnie rozwija się też przetwórstwo rolno-spożywcze.

Rolniczy charakter ma także powiat wolsztyński, którego częścią jest gmina Siedlec. Użytki rolne stanowią blisko 60 proc. wszystkich gruntów powiatu. Powierzchnia ta jest użytkowana przez ponad 4,5 tysiąca gospodarstw rolnych.

Ta pogoda...

– Rolnictwo to warsztat pod chmurką, a rolnik mocno zdany jest na Bożą Opatrz-

ność – zwracał uwagę przed ubiegłorocznym regionalnym świętem plonów ks. Sławomir Grośły, archidiecezjalny duszpasterz rolników. Mało sprzyjająca aura była wówczas tematem rozmów podczas przeddożynkowej konferencji prasowej oraz w domach starostów. Podkreślano, że zagrożenie suszą występuje na terenie całej Wielkopolski, natomiast 85 procent powierzchni uprawnej jest już dotknięte klęską suszy.

Minął rok i... niestety mamy powtórkę tej sytuacji.

Występowanie okresów z wysoką temperaturą i nierównomiernymi niskimi ilościami opadów bardzo negatywnie wpłynęło na tegoroczne plony. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach na podstawie zebranych danych meteorologicznych wyznaczył obszary, na których odnotowano występowanie zagrożenia suszy rolniczej w 2019 roku. Na 226 wielkopolskich gmin problem dotyczy aż 225!

Z danych przedstawionych na początku lipca przez woje-

wodę wielkopolskiego wynika, że susza dotknęła przede wszystkim zboża jare i ozime, rzepak, kukurydzę, rośliny strączkowe, truskawki, krzewy owocowe, a w nieco mniejszym stopniu także warzywa gruntowe, drzewa owocowe i tytoń. Kumulacja złej pogody drugi rok z rzędu tylko pogłębia problemy.

– Już drugi rok zmagamy się z suszą, która Wielkopolskę dotknęła najbardziej w kraju. Jakby było mało, aura zafundowała nam do-

➤➤ Z Wielkopolski pochodzi 21 proc. towarowej produkcji zwierzęcej. To tyle, ile łącznie produkuje osiem innych województw.

datkowo w tym roku w niektórych regionach np. przy-mrozki wiosenne (37 gmin) czy gradobicie (8 gmin). Nie można wypierać tych faktów – przyznaje gospodarz regionalnych dożynek, marszałek Marek Woźniak. – Wiem, że wielu z nas może

gorzko smakować tegoroczny chleb. Ale tym bardziej go szanujemy, szanujemy ludzi dających nam pokarm i zrobimy wszystko, aby ratować Ziemię przed niszczycielską eksploatacją jej zasobów. Wierzę, że wtedy chleba nam nie zabraknie – białego i słodkiego.

Rolnicza potęga

Tym bardziej – mając na uwadze trudne warunki pogodowe i w skali regionu ra-

Statystyki potwierdzają, że Wielkopolska jest – w szerokim rozumieniu – spichlerzem kraju.

Mamy ponad 120 tysięcy gospodarstw rolnych, w których zatrudnionych jest ponad 200 tysięcy osób. Wielkopolska wieś to m.in. 36 proc. krajowego pogłowia trzody chlewnej, 27 proc. skupu żywca wieprzowego, 22 proc. skupu żywca wołowego, a także 20 proc. skupu buraków cukrowych. Liczy się też w produkcji zboża, rzepaku, mleka, żywca drobiowego. Połowa jaj skupionych w Polsce pochodzi z naszego regionu! Jesteśmy jako region największym dostawcą mięsa na krajowy rynek. Obrazując inaczej: z Wielkopolski pochodzi 21 proc. towarowej produkcji zwierzęcej (to tyle, ile łącznie produkują województwa: pomorskie, zachodniopomorskie, lubuskie, dolnośląskie, opolskie, śląskie, małopolskie, świętokrzyskie).

Samorządowe wsparcie

Warto zaznaczyć, że równoległe z rozwojem produkcji rolnej można zaobserwować pozytywne zmiany w obrazie wsi i standardzie życia jej mieszkańców. Spory w tym udział samorządu województwa, który przeznacza miliony złotych z własnego budżetu oraz dysponuje m.in. pieniędzmi unijnymi specjalnie na potrzeby wsi, rolnictwa i produkcji żywności. W ramach PROW 2014-2020 na wielkopolską wieś już trafiło, bądź wkrótce trafi, w sumie blisko 350 mln złotych.

Województwo od lat organizuje sztafardowe konkursy (wiążące się ze wsparciem finansowym): Wielkopolski Rolnik Roku, Pięknie wiel-

kopolska wieś, Odnowa wsi szansą dla aktywnych sołectw. Inicjatywą władz regionu są też projekty związane z żywnością – dotyczące pielęgnowania tradycyjnych sposobów jej wytwarzania (Sieć Dziedzictwa Kulinarnej Wielkopolski) i służące zapobieganiu jej wyrzucania (EcoWaste4Food).

Co roku samorząd przekazuje wsparcie finansowe na drogi dojazdowe do pól, na małą retencję, na pomoc pszczelarzom. A nie można zapominać, że przecież także gminy wiejskie korzystają ze środków unijnych w ramach WRPO.

Radni apelują

O sytuacji wielkopolskiego rolnictwa i problemach dotyczących różnych jego gałęzi wielokrotnie dyskutowano w ostatnich latach także na sejmikowym forum.

Przypomnijmy, że 27 maja sejmik przyjął stanowisko kierowane do premiera, ministra rolnictwa i marszałka Sejmu. „Sejmik Województwa Wielkopolskiego, ze względu na bardzo trudną sytuację producentów rolnych, zwraca uwagę rządzących na problemy i zagrożenia związane z niekorzystnymi zjawiskami na rynkach rolnych oraz pogarszającymi się warunkami ekonomicznymi w rolnictwie” – napisali radni. Podkreślając znaczenie tej gałęzi gospodarki w Wielkopolsce, wysunęli kilkanaście konkretnych postulatów do rządu. Wśród nich znalazły się też działania łagodzące skutki klęsk atmosferycznych w rolnictwie.

To stanowisko było pokłosiem kwietniowej długiej debaty podczas sesji sejmiku z udziałem zaproszonych go-

6 sierpnia organizatorzy regionalnego święta plonów, na czele z marszałkiem Markiem Woźniakiem, odwiedzili gospodarstwa starostów tegorocznych dożynek.

płata figle naszym gospodarzom

rolnictwa w naszym regionie.

ści. Zarówno oni, jak i radni z praktycznie wszystkich sejmikowych klubów podkreślali nie tylko potencjał i znaczenie w skali kraju wielkopolskiego rolnictwa, ale i potrzebę pomocy struktur państwowych w walce z niekorzystnymi zjawiskami.

Okiem starostów

Starostowie tegorocznych regionalnych dożynek w Siedlcu, choć są dumni z pełnienia tej funkcji, też wspominają, że praca na roli to ciężki kawałek chleba.

– Produkcja żywności w Polsce nie jest łatwa, a ogrom biurokracji w tym nie pomaga. Rolników obciążają liczne normy i obostrzenia, które czasem są wygórowane na tle innych państw europejskich. Drugą sprawą jest opłacalność. Bywają okresy, że jest ona minimalna. Nie widzi tego jednak konsument, ponieważ ceny w sklepach są na stałym poziomie – uważa starosta Ryszard Buda.

– Rolnictwo to u mnie sprawa rodzinna. Rodzice byli rolnikami i ogrodnikami. Jako starościna tak naprawdę reprezentuję męża i synów rolników. Ale jestem dumna z ich pracy. Ciężkiej, od wczesnego ranka do późnych godzin wieczornych – podkreśla z kolei starościna Emilia Szała.

Oczywiście, bycie rolnikiem ma także jasne strony, których nie sposób nie zauważyć: kontakt z naturą, poczucie wspólnoty wynikające z rodzinnej pracy „na swoim”.

– Jestem zadowolona, że synowie bardzo angażują się w pracę w gospodarstwie, że mąż, prowadząc gospodarstwo przez 29 lat, stworzył tyle miejsc pracy – tłumaczy pani Emilia. – Cieszę się, że mamy rodzinę na miejscu. Fajnie jest, jak uda się wieczorkiem wspólnie usiąść i rozplanować dzień następnego. Mamy też córeczkę, która studiuje za granicą, ale jak wraca na wakacje, też chętnie pomaga. ●

Podzielimy się chlebem przyniesionym przez dożynkowych starostów

Siedlec w powiecie wolsztyńskim będzie w tym roku (25 sierpnia) gospodarzem Wojewódzko-Archidiecezjalnych Dożynek Wielkopolskich. Na tamtejszym boisku sportowym zlokalizowana zostanie coroczna wystawa rolnicza. Abp Stanisław Gądecki, metropolita poznański, odprawi dziękczynną mszę św. Goście obejrzą tradycyjny obrzęd dożynkowy. Odbędą się występy artystyczne, zwieńczone występem gwiazdy wieczoru – zespołu Golec uOrkiestra.

– Dzielimy się chlebem, wypieczonym z tegorocznej mąki, i cieszymy się jego smakiem, wdzięczni za ten owoc pracy rąk ludzkich, tak zwyczajny i niezwykły zarazem – mówi, zapraszając na dożynkową uroczystość, jej gospodarz, marszałek Marek Woźniak. A kto poniesie tym razem ten symboliczny pierwszy bochenek? Starostami dożynek zostali wybrani Ryszard Buda z Wojciechowa

FOT. ARCHIWUM

w gminie Siedlec i Emilia Szała ze Starego Widzimia w gminie Wolsztyn (oboje na zdjęciu).

Ryszard Buda prowadzi gospodarstwo, które przejął po rodzicach w 1993 roku. Angażuje się też społecznie jako członek rady sołectwa. Jak sam twierdzi, zawód rolnika wybrał, chcąc kontynuować wielopokoleniową tradycję.

Gospodarstwo prowadzi wspólnie z żoną Jadwigą oraz synem Dawidem, który kontynuuje naukę na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu. Obecnie gospodarstwo Ryszarda Budy to 180 hektarów użytków rolnych, a uzyskane zbiory zbóż przeznaczone są na pasze dla trzody chlewnej, której produkcja nadal jest głównym kierunkiem.

W nowoczesnej chlewni znajduje się 115 loch w systemie 4-tygodniowym.

Emilia Szała prowadzi z mężem Piotrem gospodarstwo rolne od 1990 r. Również synowie państwa Szałów poszli w kierunku rolnictwa. Obecnie gospodarują na areale 187,08 ha, z czego własnością gospodarstwa jest 46,94 ha użytków rolnych i 15 ha lasu oraz dzierżawa wieloletnia 140,14 ha użytków rolnych. Dodatkowo co roku dzierżawią krótkoterminowo 125 ha użytków rolnych. W strukturze zasiewów dominują zboża paszowe i kukurydza na ziarno. Produkcja roślinna stanowi głównie bazę paszową dla posiadanego inwentarza. Gospodarstwo państwa Szałów towarowo produkuje żywiec wieprzowy w cyklu zamkniętym. W roku 2018 sprzedano 5900 tuczników i 4000 warchlaków. Średni stan loch to 358 sztuk. ABO

21. WOJEWÓDZKO-ARCHIDIECEZJALNE DOŻYNKI WIELKOPOLSKIE

SIEDLEC
25/08/2019

Szanowni Państwo,

dzień za dniem nie oszczędzili trudu i troski, by ziemia wydała jak najlepszy plon. Pracowali z myślą o nas, by na wielkopolskim stole nie zabrakło chleba. Czas oddać szacunek i podziękować Rolnikom!

Dzielimy się chlebem, wypieczonym z tegorocznej mąki, i cieszymy się jego smakiem. Bawmy się, jak nakazuje tradycja, wdzięczni za ten owoc pracy rąk ludzkich. Tak zwyczajny i niezwykły zarazem.

Zapraszamy na Dożynki Wielkopolskie!

Marek Woźniak
Marszałek Województwa Wielkopolskiego

PROGRAM UROCZYSTOŚCI

Boisko sportowe
ul. Leśna 20

12.00
Otwarcie Wystawy Rolniczej

13.00

Msza Święta pod przewodnictwem JE Księdza Arcybiskupa Stanisława Gądeckiego, Metropolity Poznańskiego

Po Mszy Świętej uroczysty OBRZĘD DOŻYNKOWY w wykonaniu Zespołu Pieśni i Tańca „Łany” Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

16.30

Program artystyczny

20.30

Koncert Zespołu GOLEC UORKIESTRA

ORGANIZATORZY

Doktor Marcin się spala

O poznańskim lekarzu, który przeszedł drogę od powstańca do organicznika.

Rzadko się zdarza, by popularność jednej z najbardziej zasłużonych postaci danego regionu aż tak bardzo była zawężona geograficznie. O Karolu Marcinkowskim najwięcej wiedzą mieszkańcy Poznania, trochę – regionu, w kraju – jest to postać prawie nieznaną. Instytucje upamiętniające doktora Marcina poza Wielkopolską (tutaj akurat dość liczne) prawie nie istnieją. A przecież w pierwszej połowie XIX wieku Marcinkowski był jedną z najznamienszych postaci stolicy Wielkiego Księstwa Poznańskiego, bez niego nie mogło obyć się niemal żadne z ważnych przedsięwzięć podejmowanych przez stronę polską. Jego zasługi są wyjątkowe, nie do przecenienia – choć absolutnie nie był twórcą pracy organicznej, jak głosi napis na pomniku w alejach jego imienia.

Medyk z Berlina

Jan Karol Marcinkowski (bo w rzeczywistości taka była kolejność jego imion) urodził się 23 czerwca 1800 roku na poznańskim Świętym Wojciechu, w rodzinie Józefa Marcinkowskiego – drobnomieszczanina trudniącego się różnymi zawodami, i Agnieszki z Kopickich, która prowadziła szynk na Świętym Wojciechu. Po śmierci męża pani Agnieszka w wychowaniu dzieci zwróciła szczególną uwagę na ich wykształcenie. Młody Karol po ukończeniu prywatnej szkółki ostatecznie podjął naukę w Gimnazjum św. Marii Magdaleny, gdzie od razu dał się poznać jako uczeń pilny i zdolny. Już wtedy, jako utalentowany uczeń i korepetytor, zwrócił na siebie uwagę księcia namiestnika Antoniego Radziwiłła i wielu znaczących ziemian poznańskich. Bardzo to mu się przydało później, w czasie studiów i w pierwszych latach praktyki zawodowej.

W 1817 roku, po ukończeniu nauki szkolnej, zamierzał podjąć zawód nauczyciela, ostatecznie jednak rozpoczął studia medyczne na uniwersytecie w Berlinie. Znowu sprawdził się jako uzdolniony słuchacz, bardzo sumienny, ale też w pełni korzystał z propozycji życia akademickiego, nie był typem kujona. Dorabiał udzielaniem korepetycji dzieciom z wielkopolskich rodzin ziemiańskich, szybko wyrobił sobie opinię rzetelnego słuchacza i dobrego, inteligentnego organizatora. Zaangażował się też w zakonspirowaną działalność samokształceniową

FOT. Z. A. BOJŃSKI

W Poznaniu stanęły dwa pomniki upamiętniające doktora Marcina: w alejach jego imienia i przed gmachem liceum przy ul. Bukowskiej.

gółka polskich studentów „Polonia”, co ugruntowało jego pozycję jako patrioty, ale i zwróciło uwagę policji pruskiej.

W 1822 roku, tuż przed egzaminem zawodowym po ukończeniu studiów, został aresztowany razem z innymi członkami „Polonii”. Dzięki wstawiennictwu księcia namiestnika zdał egzamin, ale potem musiał odbyć trzyletnią karę więzienia w twierdzy w Wisłoujściu. Tam też, ale możliwe, że już podczas studiów, nabawił się gruźlicy – choroby, z powodu której później umarł.

Powstańcze zasługi

Lata 1823-1830 były pierwszym okresem praktyki lekarskiej Marcinkowskiego w Poznaniu. Zamieszkał w domu aptekarzostwa Kolskich przy Starym Rynku (dziś jest tam apteka „Pod Złotym Lwem”), pracował jako chirurg w szpitalu sióstr miłosierdzia przy ul. Długiej, ale cały czas wolny poświęcał na przyjmowanie i odwiedzanie chorych. Szybko zdobył renomę mądrego, pracowitego, zdolnego i – co najważniejsze – skutecznego lekarza, niewartościującego

pacjentów, szczególnie zajmującego się ubogimi. Utrzymywał też kontakt z wielkopolskim środowiskiem ziemiańskim i mieszczańskim, zacieśnił znajomość i przyjaźń z Emilią Szczaniecką. Stał się postacią znaną, cha-

» Nie było istotnej dziedziny polskiego życia społecznego, naukowego i kulturalnego w Poznaniu, w którą Marcinkowski nie byłby zaangażowany.

rakterystyczną i popularną w mieście.

Grudzień 1830 roku otworzył kolejny okres życia doktora Marcina (lub Marcinka, jak popularnie go w mieście nazywano). Pod pozorem wyjazdu do chorego poza Poznań udał się do Warszawy i dołączył do formowanego tam pułku jazdy poznańskiej. Początkowo, romantycznym zwyczajem, chciał służyć jako prosty żołnierz, ale szybko wykorzystano jego umiejętności lekarskie. Ostatecznie służył pod rozkazami generała Dezyderyusza Chłapowskiego i walczył na Litwie. Uczestniczył w walkach, dosłużył się stop-

nia kapitana i Orderu Virtuti Militari. Po klęsce, z całym korpusem, przekroczył granicę pruską i zasłużył się przy zwalczaniu epidemii cholery w Kłajpedzie. Następnie udał się na czasową emigrację do Anglii, a potem do Francji,

gdzie uzupełnił swoje umiejętności medyczne... i zniechęcił się do środowiska polskich emigrantów.

Cokolwiek uciążliwy

W marcu 1835 roku wrócił do Poznania – świadom, że będzie musiał ponieść konsekwencje swojej patriotycznej postawy. Po wielu zabiegach mających zmniejszyć wyznaczoną karę został skazany na trzy miesiące pobytu w twierdzy w Świdnicy, zresztą w złagodzonych warunkach. Stamtąd został sprowadzony do Poznania, gdzie miał się zająć zwalczaniem epidemii cholery. Dzie-

ki złożonej przez mieszkańców i władze Poznania petycji nie musiał już wracać do twierdzy.

Lata 1837-1846 były okresem największej aktywności zawodowej i społecznej doktora Marcina. Zamieszkał przy ul. Podgórznej – nawiasem mówiąc tej samej, w której w 1846 roku przyszedł na świat przyszły marszałek Paul von Hindenburg. Kontynuował intensywną praktykę lekarską, jak przed 1830 rokiem, a równocześnie rozpoczął inną niż wtedy działalność patriotyczną: w kierunku pracy organicznej. W 1838 roku powołał Spółkę Bazarową, która miała skupiać polskich ziemian, rzemieślników, działaczy. Z inicjatywy Marcinkowskiego w 1841 roku otwarto „Bazar” – odtąd główny „punkt kontaktowy” polskich wielokierunkowych aktywistów gospodarczych, kulturalnych i narodowych.

W tym samym roku z inicjatywy doktora Marcina powołano Towarzystwo Naukowej Pomocy dla Młodzieży Wielkiego Księstwa Poznańskiego, zajmujące się fundowaniem stypendiów dla polskiej młodzieży zamierzającej kontynuować naukę, zwłaszcza na wyższych uczelniach.

Karol Marcinkowski utworzył też Towarzystwo ku Wspieraniu Ubogich i Biednych w Poznaniu, prowadził kwesty na Zakład Przemysłowy, wspierał ochronkę funkcjonującą przy klasztorze pobernaldyńskim, a nawet zorganizował zbiórkę na pomoc pogrzelcom z Opalenicy. W tych kwestiach zaczął być uciążliwy dla przedstawicieli klas i warstw, które były przez niego zobowiązane do działalności filantropijnej. Jak przystało na przedstawiciela drobnomieszczaństwa, szanował wszystkich, ale do szlachty i arystokracji odnosił się z dystansem.

Dwa pomniki

Właściwie do końca 1846 roku nie było istotnej dziedziny polskiego życia społecznego, naukowego i kulturalnego w Poznaniu, w którą Marcinkowski nie byłby zaangażowany. Ogromnie pracowity, ruchliwy, zdecydowany (dla niektórych nawet uciążliwy) w działaniu, widziany i znany był wszędzie, wręcz spalał się w pracy. Przez pewien czas był też radnym miejskim – szybko się też naraził władzom pruskim, eksponując znaczenie środowiska polskiego. Był też orędownikiem powołania polskiego teatru w Poznaniu.

Bolesnie przeżył nieudane przygotowania do powstania na przedwiośniu 1846 roku; ciężko już chory, uważał, że jego praca została zmarnowana. Zmarł 6 listopada tego roku, w domu przyjaciela, Wiktora Łakomickiego w Dąbrówce Ludomskiej. Kilka dni później na cmentarzu Staromarcinińskim przy ul. Towarowej odbył się cichy, choć przy udziale tłumów, pogrzeb tytana pracy zawodowej, społecznej i organicznej. W 1910 roku, z inicjatywy profesora Heliodora Święcickiego jego ciało zostało ekshumowane, a w październiku 1923 roku przeniesiono je do kościoła pw. św. Wojciecha. Złożenie jego szczątków zapoczątkowało powstanie panteonu zasłużonych Wielkopolan.

Dziś Karol Marcinkowski patronuje pierwszemu po odzyskaniu niepodległości polskiemu liceum w Poznaniu, alejom, licznym szkołom i instytucjom, jego postać i historia pojawiają się też w miastach wielkopolskich. Jednak pomniki doktora Marcina, od razu dwa, zostały odsłonięte w Poznaniu: w alejach jego imienia i przy gmachu liceum przy ul. Bukowskiej, dopiero w 2005 roku.

Marek Rezler

WSCKZiU

Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia
Zawodowego i Ustawicznego

NABÓR 2019/2020

WSCKZiU Nr 1 Poznań: tel. 61 841 70 40, www.msz.poznan.pl

1. Technik farmaceutyczny (tryb dzienny) – 2,5 roku
2. Technik masażysta (tryb dzienny i stacjonarny) – 2 lata
3. Technik elektroradiolog (tryb dzienny) – 2,5 roku
4. Technik usług kosmetycznych (tryb dzienny i zaoczny) – 2 lata
5. Terapeuta zajęciowy (tryb stacjonarny) – 2 lata
6. Technik elektroniki i informatyki medycznej (tryb dzienny) – 2 lata
7. Opiekun medyczny (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 1 rok
8. Ortopedystka (tryb dzienny) – 2 lata
9. Technik BHP (tryb zaoczny) – 1,5 roku
10. Technik sterylizacji medycznej (tryb zaoczny) – 1 rok

WSCKZiU Złotów: tel. 67 265 01 85, www.wsckziu-zlotow.pl

1. Opiekunka dziecięca (tryb stacjonarny) – 2 lata
2. Technik usług kosmetycznych (tryb stacjonarny) – 2 lata
3. Technik masażysta (tryb stacjonarny) – 2 lata
4. Terapeuta zajęciowy (tryb stacjonarny) – 2 lata
5. Technik archiwista (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 1 rok
6. Technik rachunkowości (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 1 rok
7. Technik BHP (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 1 rok
8. Opiekun medyczny (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 1 rok

WSCKZiU Rawicz: tel. 65 545 21 20, www.medyk-rawicz.com.pl

1. Opiekun medyczny (tryb zaoczny) – 1 rok
2. Opiekun medyczny (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 7 m-cy
3. Opiekun w Domu Pomocy Społecznej (tryb zaoczny) – 2 lata
4. Technik usług kosmetycznych (tryb zaoczny) – 2 lata
5. Opiekunka dziecięca (tryb stacjonarny) – 2 lata
6. Technik masażysta (tryb stacjonarny) – 2 lata
7. Terapeuta zajęciowy (tryb stacjonarny) – 2 lata
8. Technik sterylizacji medycznej (tryb zaoczny) – 1 rok
9. Opiekunka środowiskowa (tryb zaoczny) – 1 rok
10. Opiekun osoby starszej (tryb zaoczny) – 2 lata
11. Asystent osoby niepełnosprawnej (tryb zaoczny) – 1 rok
12. Technik BHP (tryb zaoczny) – 1,5 roku

WSCKZiU Ostrów Wlkp.: tel. 62 736 24 78, www.wsckziu.ostrowwlkp.pl

1. Technik usług kosmetycznych (tryb stacjonarny) – 2 lata
2. Opiekunka dziecięca (tryb stacjonarny) – 2 lata
3. Technik masażysta (tryb stacjonarny) – 2 lata
4. Terapeuta zajęciowy (tryb stacjonarny) – 2 lata
5. Technik farmaceutyczny (tryb dzienny) – 2,5 roku
6. Higienistka stomatologiczna (tryb stacjonarny) – 2 lata
7. Asystentka stomatologiczna (tryb stacjonarny) – 1 rok
8. Technik elektroradiolog (tryb stacjonarny) – 2,5 roku
9. Opiekun osoby starszej (tryb zaoczny) – 2 lata
10. Opiekun medyczny (tryb zaoczny) – 1 rok
11. Wykonywanie zab. kosm. (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 2 lata
12. Opiekun medyczny (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 1 rok

WSCKZiU Nr 2 Poznań: tel. 61 852 99 20, www.wsck.pl

1. Technik dentystyczny (tryb dzienny) – 2,5 roku
2. Higienistka stomatologiczna (tryb dzienny i stacjonarny) – 2 lata
3. Asystentka stomatologiczna (tryb dzienny i stacjonarny) – 1 rok
4. Terapeuta zajęciowy (tryb dzienny) – 2 lata
5. Opiekun medyczny (tryb zaoczny) – 1 rok
6. Opiekun medyczny (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 8 m-cy
7. Opiekunka dziecięca (tryb stacjonarny) – 2 lata
8. Opiekun w Domu Pomocy Społecznej (tryb zaoczny) – 2 lata
9. Pracownik socjalny (tryb dzienny i zaoczny) – 3 lata KPSS *

WSCKZiU Gniezno: tel. 61 426 34 48, www.wsckziu.gniezno.pl

1. Asystent osoby niepełnosprawnej (tryb zaoczny) – 1 rok
2. Opiekun medyczny (tryb zaoczny) – 1 rok
3. Opiekun osoby starszej (tryb zaoczny) – 2 lata
4. Opiekunka dziecięca (tryb stacjonarny) – 2 lata
5. Technik farmaceutyczny (tryb dzienny) – 2,5 roku
6. Technik masażysta (tryb dzienny) – 2 lata
7. Technik usług kosmetycznych (tryb zaoczny) – 2 lata
8. Terapeuta zajęciowy (tryb dzienny) – 2 lata

WSCKU Września: tel. 61 436 49 59, www.wscku-wrzesnia.pl

1. Florysta (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 8 m-cy
2. Opiekun medyczny (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 8 m-cy
3. Asystent osoby niepełnosprawnej (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 8 m-cy
4. Technik usług kosmetycznych (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 2 lata
5. Technik usług fryzjerskich (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 2 lata
6. Technik administracji (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 1,5 roku
7. Technik rachunkowości (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 2 lata
8. Technik archiwista (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 2 lata
9. Technik logistyk (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 1,5 roku
10. Technik ochrony fizycznej osób i mienia (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 1,5 roku
11. Technik budownictwa (kurs kwalifikacyjny, tryb zaoczny) – 2 lata
12. Technik masażysta (tryb stacjonarny) – 2 lata
13. Terapeuta zajęciowy (tryb stacjonarny) – 2 lata
14. Opiekunka dziecięca (tryb stacjonarny) – 2 lata
15. Technik BHP (tryb zaoczny) – 1,5 roku
16. Liceum dla dorosłych (tryb zaoczny) – 4 lata

WSCKZiU Konin: tel. 63 242 42 15, www.medyk.konin.pl

1. Technik farmaceutyczny (tryb dzienny) – 2,5 roku
2. Technik elektroradiolog (tryb dzienny) – 2,5 roku
3. Technik masażysta (tryb dzienny i stacjonarny) – 2 lata
4. Higienistka stomatologiczna (tryb dzienny i stacjonarny) – 2 lata
5. Terapeuta zajęciowy (tryb dzienny i stacjonarny) – 2 lata
6. Technik usług kosmetycznych (tryb dzienny i zaoczny) – 2 lata
7. Opiekun dziecięcy (tryb dzienny i zaoczny) – 2 lata
8. Opiekun medyczny (tryb dzienny i zaoczny) – 1 rok
9. Technik sterylizacji medycznej (tryb dzienny i zaoczny) – 1 rok
10. Asystent osoby niepełnosprawnej (tryb dzienny i zaoczny) – 1 rok

Brak ograniczeń wiekowych
System stypendialny
Dyplom gwarancją zatrudnienia

SZKOŁY POLICEALNE – bez matury
KWALIFIKACYJNE KURSY ZAWODOWE
po szkole: podstawowej (8 kl.), gimnazjum, zawodowej
PRACOWNIK SOCJALNY – z maturą *

Nauka bezpłatna
Ciekawe kierunki
Doświadczona kadra

Zmieniamy Wielkopolskę

Obejrzyj magazyn o dotacjach unijnych w każdy poniedziałek o 17.50 w TV Asta i 19.50 w WTK, oraz w każdy wtorek o 17.00 w TV Wielkopolska

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020

www.wrpo.wielkopolskie.pl

Perła uciechy melomanów

Najstarszą część Akademii Muzycznej w Poznaniu i jej dziedziniec czeka remont.

Obiekt objęty opieką konserwatorską, który wybudowano na początku XX wieku, nie jest dostosowany do współczesnych wymogów architektonicznych. Brakuje tu windy, a zamiast niej są strome schody, które utrudniają wejście do auli – w szczególności osobom starszym, na wózkach, a nawet kobietom z dzieckiem. To duża niedogodność dla melomanów.

Ta sytuacja zmienia się dzięki dofinansowaniu z WRPO 2014+. Poznańska uczelnia otrzyma dotację z puli przeznaczonej na projekty rewitalizacyjne (poddziałanie 9.2.1). Umowę w tej sprawie podpisała 23 lipca marszałek Marek Woźniak i prof. Halina Lorkowska – rektor Akademii Muzycznej w Poznaniu.

Wartość projektu to blisko 8 mln zł, z czego połowa to dotacja unijna. Wysokość wsparcia może być podwyższona (z 52 proc. do nawet 85 proc. wartości projektu) pod warunkiem uwolnienia dodatkowych środków w obrębie całego budżetu, ale jest to realne.

Jak dotąd zarząd województwa przyznał ponad 280 mln zł

FOT. ARCHIWUM BENEFICJENTA

Tak po remoncie będzie wyglądała Aula im. Stefana Stuligrosza w poznańskiej Akademii Muzycznej.

na realizację tego typu przedsięwzięć w ponad 30 miejscowościach na terenie Wielkopolski. Władze regionu doceniają znaczenie projektów rewitalizacyjnych. One nie tylko zmieniają ulice, place czy zabytkowe miejsca, ale tworzą szansę na rozwój licznych inicjatyw społecznych i, co ważne, odpowiadają na potrzeby mieszkańców.

Projekt rewitalizacji Akademii Muzycznej w Poznaniu wpi-

suje się w te założenia. Budynek auli położony jest w ścisłym centrum Poznania, przy ul. Św. Marcin, blisko ronda Kaponiera i placu A. Mickiewicza. Ta lokalizacja sprawia, że mieszkańcy chętnie biorą udział w koncertach.

Poprawa funkcjonalności tego miejsca poprzez montaż windy, ale także remont sali (np. instalacja wielopoziomowej widowni, jak w amfiteatrze) to tylko jedne z wie-

lu elementów projektu unijnego. W planach jest również zagospodarowanie dziedzińca. W miejscu obecnego parkingu będą odbywały się koncerty. To ma być swoiste centrum aktywności kulturalnej.

Poznańska uczelnia już wcześniej skorzystała z programu regionalnego (ZPORR 2004-2006). W październiku 2006 r. otwarto Aulę Nową, położoną obok zabytkowych budynków przy ul. Św. Marcin.

FOT. M. KRYGER

Marszałek Marek Woźniak i prof. Halina Lorkowska po podpisaniu umowy.

Nowoczesny budynek szybko stał się jedną z wizytówek miasta. Studenci i absolwenci nie musieli już korzystać z gościnności Auli UAM, tylko „u siebie” mogli prezentować swoje umiejętności muzyczne szerszemu gronu słuchaczy i widzów.

Teraz władze uczelni zapewniają, że remont tej mniejszej auli sprawi, że będzie to kolejna perła dla miłośników muzyki. MARK

WRPO 2014+ w liczbach

1,2 mln zł otrzyma gmina Stawiszyn na „Program profilaktyki nowotworów skóry w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (ZIT AKO)”.

1,8 mln zł dotacji unijnej wesprze powiat ostrowski z puli ZIT AKO na realizację projektu „Kompleksowy program rozwoju kształcenia zawodowego młodzieży w Powiecie Ostrowskim II”.

4 projekty otrzymają dotacje unijne na systemy ostrzegania przed powodzią i jej skutkami (poddziałanie 4.1.4). W tym gronie są: gmina Wolsztyn, miasto Gniezno, powiat koniński i Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”.

7,4 mln zł – o taką kwotę zwiększono alokację w konkursie na wzmocnienie konkurencyjności kluczowych obszarów gospodarki regionu (poddziałanie 1.5.2). Dzięki decyzji zarządu województwa lista beneficjentów tego rozdania wydłużyła się do 157 pozycji.

66,6 mln zł otrzyma spółka Koleje Wielkopolskie na realizację projektu „Rozwój publicznego transportu zbiorowego w Wielkopolsce poprzez zakup spalinowego taboru kolejowego”. MARK

Inwestycje drogowe: jedne w trakcie, inne na finiszu

Dobra pogoda w wakacje sprzyja pracom drogowym, także tym finansowanym z WRPO 2014+.

Dowód? Aż siedem inwestycji drogowych jest obecnie realizowanych, a kolejne trzy są w fazie projektowania przez Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu.

Pod koniec czerwca (pisaliśmy o tym w „Monitorze”) otwarto w obu kierunkach most na Warcie w Międzychodzie na drodze wojewódzkiej nr 160. Oprócz tego trwa też rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 160 na odcinku około 2 km, między Sowią Górą i Międzychodem. Oba zadania otrzymały 17 mln zł wsparcia z WRPO 2014+.

O trzy miliony wyższą dotację przekazano z budżetu unijnego na rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 305 na południu Wielkopolski, od miejscowości Mochy do granicy powiatu leszczyńskiego. W grudniu 2018 roku zakończył się pierwszy etap (3,6 km) od mostu na

FOT. ARCHIWUM WZDZDZ W POZNANIU

Próby obciążeniowe mostu na Welnie w Obornikach.

Prawym Kanale Obry do Moch (gmina Przemęt). Z kolei zaawansowanie robót na kolejnym, ponad 6-kilometrowym odcinku od Moch do granicy powiatu leszczyńskiego, wynosi ponad 85 proc.

Mija rok od rozpoczęcia prac przy budowie obwodnicy Obornik w ciągu drogi wojewódzkiej nr 178. Od tego czasu wykonano już 80 proc. prac. Efekty? Np. w lipcu most na Welnie przeszedł pozytyw-

nie próbę obciążeniową. Pozostała jeszcze m.in.: budowa ścieżki rowerowej, ułożenie warstw nawierzchni jezdni oraz montaż balustrad. Inwestycja uzyskała 12 mln zł z WRPO 2014+.

Trwa także rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 306, na odcinku od skrzyżowania z nowym przebiegiem S5 koło Stęszewa do drogi wojewódzkiej nr 431 w Dymaczewie (powiat poznański). Ta inwestycja potrwa

do czerwca 2020 r. i uzyskała prawie 23 mln zł z UE. W tym przypadku prace trwają na odcinku ponad 8 km i obejmują m.in. wzmocnienie konstrukcji nawierzchni jezdni, budowę ścieżki rowerowej i chodników, budowę kanalizacji deszczowej oraz wysp spowalniających i zatok autobusowych.

Modernizowana jest również droga wojewódzka nr 194, na odcinku od Wyrzyska do Osieka nad Notecią na północy

Wielkopolski (20 mln zł z UE). Także z WRPO 2014+ jest budowana obwodnica Gostynia, o której piszemy więcej na stronie 6.

Siódmą tegoroczną inwestycją jest rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 123, od Huty Szklanej w północno-zachodniej Wielkopolsce do drogi krajowej nr 22 w rejonie miejscowości Przesieki. To zadanie (64 mln zł z UE) zostało podzielone na dwa odcinki o łącznej długości 17,5 km. Stan zaawansowania robót wynosi ponad 16 proc.

Trwa też opracowywanie dokumentacji projektowej kolejnych trzech inwestycji. Chodzi o rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 190, od Krajenki do skrzyżowania z drogą krajową nr 10 na północy regionu, modernizację drogi wojewódzkiej nr 263 k. Dąbia i Kłodawy we wschodniej Wielkopolsce i rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 432 koło Wrześni, na odcinku od Ruskowa do Grzymstawic. MARK

Radni o strategii

Za nami kolejne spotkanie w ramach prac nad projektem strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

9 lipca radni województwa oraz ich goście dyskutowali nad wyzwaniami, diagnozą sytuacji społeczno-gospodarczej regionu oraz jego potrzebami. Jako wprowadzenie do dyskusji zaprezentowano zakres projektu strategii, propozycje wizji, misji i modelu rozwoju, a także układu celów.

Radni zgłosili uwagi m.in. do proponowanej wizji rozwoju, diagnozy sytuacji, zidentyfikowano też silne i słabe strony województwa, a także jego szanse i zagrożenia.

Padło wiele cennych spostrzeżeń i sugestii dotyczących rolnictwa, ochrony środowiska, gospodarki, komunikacji i cyfryzacji, zdrowia, kapitału społecznego, infrastruktury komunalnej oraz zróżnicowań przestrzennych i poziomu rozwoju regionu. OPS

Wakacje z Unią dla wymagających

W tym miesiącu odwiedzamy Chełmno nad Nerem, Gostyń, Kalisz i wracamy do Poznania!

Bez dwóch zdań architektura sakralna Wielkopolski urzeka swym majestatem. Zabytkowe świątynie w Gostyniu i Kaliszu to nie tylko cenne zabytki, ale też kawał polskiej historii. Dawny blask odzyskują dzięki WRPO 2014+. Warto je zobaczyć w te wakacje.

Nigdy nie zapomnieć

Na początek jednak coś dla miłośników dziejów najnowszych, z naciskiem na II wojnę światową. Jest pewne, że znajdują coś dla siebie we wsi Chełmno nad Nerem. W latach 1941-1943 oraz 1944-1945 istniał tutaj pierwszy niemiecki obóz zagłady Kulmhof. Był to najdłużej funkcjonujący obóz zagłady i jedyny, który został rozwiązany i ponownie uruchomiony.

Dziś, na terenie tutejszego majątku dworskiego czynne jest Muzeum Kulmhof w Chełmnie nad Nerem, które jest oddziałem Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie. Placówka dwukrotnie korzystała z pieniędzy unijnych (WRPO 2007-2013 i WRPO 2014+). Dzięki wsparciu udało się poprawić stan infrastruktury, zabezpieczyć eksponaty muzealne, ruiny pałacu czy rozbudować istniejący pawilon obsługi historycznej. Działania zakończyły się w czerwcu.

Co zobaczymy w muzeum? Np. w odrestaurowanym spichlerzu są przedmioty, które udało się znaleźć podczas prac wykopaliskowych. To rze-

Na zdjęciach kościoły w Gostyniu i Kaliszu, ściana pamięci w Lesie Rzuchowskim i jedna ze sztuk odgrywanych w Teatrze Nowym.

czy osobiste ofiar, ich odzież czy przedmioty kultu religijnego. Oglądać można również fundamenty pałacu z zachowaną posadzką piwniczną „korytarza śmierci”, którym prowadzono przysze ofiary wprost do ciężarówek – komór gazowych.

W oddalonym od wsi Chełmno o 4 km Lesie Rzuchowskim znajduje się cmentarzysko około 200 tys. ofiar: Żydów przywiezionych z getta Kraju Warty, z okupowanych przez Niemców ziem Europy Zachodniej, Romów, dzieci czeskich, grupy jeńców radzieckich oraz

nieszanej liczby Polaków. Zachowały się także fragmenty krematorium. W muzeum odbywają się również wystawy czasowe, warsztaty, wykłady czy spotkania ze „Świadcami czasu”, gdzie opowiada się głównie o holokauście.

Świątynie jak nowe!

Wielkopolska jest regionem bogatym w duchowe pomniki historii. Z tego powodu sporą część pieniędzy z WRPO 2014+ wydano na renowację zabytków sakralnych. Na trasach wakacyjnych podróży

warto odwiedzić sanktuarium Matki Bożej Świętogórskiej Róży Duchownej w Gostyniu. Kościół i zespół klasztorny zbudowano w miejscowości Głogówek koło Gostynia na wzór weneckiej bazyliki Santa Maria della Salute. Kościół i klasztor uchodzą dziś za jedne z najpiękniejszych barokowych obiektów w Polsce.

Dzięki dotacji z WRPO 2014+, wynoszącej 3,7 mln zł, księża odrestaurowali obiekt: począwszy od renowacji ołtarzy i kaplic, skończywszy na odtworzeniu dwudziestopięciogłosowych organów. W ra-

mach projektu zdigitalizowano też zbiory muzyczne pozostające w rękach zgromadzenia.

Z Gostynia udajemy się do Kalisza, a konkretnie do klasztoru oo. Franciszkanów. Kto dziś wejdzie do odnowionej świątyni, ten może jej nie poznać. Wzrok przyciągają barokowa kolorystyka głównego ołtarza, odnowione organy i konfesjonaty, a także pełne blasku sklepienia i ściany naw. Wszystko dzięki wielkiemu remontowi, który był możliwy za prawie 9 mln zł z UE. Pieniądze pozwoliły zakonnikom przygotować projekt poszerzenia oferty kulturalnej poprzez konserwację i renowację zarówno świątyni, jak i samych budynków klasztornych. A nie były one gruntownie remontowane od ponad 50 lat.

Po solidnej lekcji historii i dziedzictwa sakralnego warto zakosztować sztuki najwyższych lotów. A taką właśnie serwuje Teatr Nowy im. Tadeusza Łomnickiego w Poznaniu. W tym celu wracamy pociągiem do stolicy Wielkopolski. Podróż zajmie dobre 2 godziny. Teatr skorzystał ze wsparcia WRPO 2014+. W 2016 r. zmodernizowano tu widownię Dużej Sceny (wymiana foteli, wykładzin oraz przebudowa kabiny elektroakustycznej). Dzięki temu poprawił się komfort oglądania spektakli, a repertuar teatru jest niezwykle różnorodny, o czym można przekonać się, wchodząc na stronę internetową placówki. Warto! Od września pojawi się nowy repertuar. MARK

WRPO 2014+ na skrót

Jezierzyce Kościelne (pow. leszczyński): już tylko tygodnie pozostały drogowcom do zakończenia budowy 10-kilometrowej ścieżki rowerowej łączącej Gołanice z Włoszakowicami. Wraz z istniejącymi odcinkami pozwoli ona połączyć rowerowo Leszno z letniskiem w Boszkwowie. Inwestycję wsparło 6,7 mln zł dotacji z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014+.

Piła: na terenie miejskiej oczyszczalni ścieków powstaje Centrum Badawczo-Rozwojowe OZE, czyli odnawialnych źródeł energii, takich jak wiatr, woda czy słońce. Będzie to ośrodek badań inżynierskich i naukowych z zakresu opracowania nowych materiałów i technologii oraz urządzeń do przetwarzania energii z OZE. Wartość budowy centrum to milion złotych, z czego połowa to dotacja z WRPO 2014+.

Czerwonak: ruszyła tu budowa ponad 100 miejsc parkingowych dla samochodów i prawie 50 dla rowerów. Inwestycja powstaje między przystankiem kolejowym Czerwonak Osiedle a przystankiem autobusowym przy ul. Gdyńskiej. Termin zakończenia prac to koniec roku. Inwestycję zasililo ponad 2 mln zł dotacji z WRPO 2014+.

Przygodzice: na terenie gminy dobiegła końca realizacja pierwszego etapu projektu OZE. Przez lipiec odbywały się odbiory instalacji fotowoltaicznych, które zamontowano (najczęściej) na dachach budynków jednorodzinnych. Do końca roku zamontowanych zostanie ponad 485 instalacji (ponad 320 fotowoltaicznych i blisko 160 solarnych). Gmina Przygodzice pozyskała na ten cel około 6 mln zł dotacji z WRPO 2014+.

Rawicz: trwa rozbudowa rawickiego szpitala powiatowego, a konkretnie budowa nowego skrzydła. Powstanie tam nowoczesny blok operacyjny z trzema salami oraz Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii z salą wybudzeń. Obecnie trwają prace wykończeniowe wewnątrz budynku. Inwestycja, która otrzymała ponad 11 mln zł z WRPO 2014+, ma zakończyć się pod koniec tego roku. MARK

Ładne rzeczy, wielkie sprawy

W ścisłym centrum Poznania, przy ulicy Św. Marcin 57, powstała Pracownia Ekonomii Społecznej „Ładne rzeczy”.

To zupełnie nowe miejsce w regionie, które ma skupiać inicjatywy działające m.in. na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Zobaczymy tam ich rękodzieło i sztukę. Ale to nie wszystko. „Ładne rzeczy” to także miejsce spotkań, warsztatów i seminariów poświęconych tematowi ekonomii społecznej. W pracowni gościć będą osoby pracujące w tym sektorze, a organizowane wydarzenia pozwolą im na nawiązywanie kontaktów biznesowych.

Pracownia powstała w ramach projektu „Wielkopolskie Centrum Ekonomii Solidarnej”, realizowanego przez Fundację Pomocy Wzajemnej „Baraka” z dotacji WRPO 2014+. To jedno z wielu działań podejmowanych przez „Barkę”, która w ramach wspomnianego projektu na terenie subregionu poznańskiego pełni funkcję operatora Ośrodka Wspierania Ekonomii Społecznej.

Podobne OWES-y działają również w czterech innych subregionach: piłskim, leszczyńskim, konińskim i kaliskim-osrowskim. Są one prowadzone przez: Stowarzyszenie na Rzecz Spółdzielni Socjalnych, Stowarzyszenie ETAP, Stowa-

rzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP i Fundację im. Królowej Polski św. Jadwigi.

Te organizacje przez najbliższe trzy lata będą prowadziły OWES-y. Kilka miesięcy temu zarząd województwa przyznał im na ten cel 66 mln zł z puli WRPO 2014+.

Zadaniem ośrodków jest m.in. reintegracja osób wykluczonych, animacja w środowiskach lokalnych, rozwój nowych przedsięwzięć społecznych (w tym dotacje i wsparcie pomostowe), a także pomoc już istniejącym (w tym podnoszenie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników). MARK

Nowy e-magazyn

Po kilku tygodniach nieobecności powraca w nowej odsłonie e-magazyn „Nasz Region” (nr 1).

Poznajcie historię 9-letniej Gosi. Gdy się urodziła, lekarze nie dawali jej praktycznie żadnych szans na przeżycie. Teraz mówi, chodzi, a nawet biega. W jej bohaterskiej drodze, którą pokonuje wspólnie z rodzicami, pomagają jej fundusze europejskie. W jaki sposób? Przeczytaj reportaż „Lekarze nie dawali jej szans, ale rodzice się nie poddali”.

Fundusze unijne mogą być również antidotum na współczesne problemy z mobilnością miejską. Strzałem w dziesiątkę okazują się zintegrowane węzły przesiadkowe, któ-

rych sukcesywnie przybywa w Wielkopolsce. W artykule „Związki komunikacja” zaglądamy do gminy Dopiewo. Miejscowy samorząd właśnie wybudował węzły na stacjach kolejowych w Dopiewie i Pałędziu.

O tym wszystkim (i znacznie więcej) piszemy w bezpłatnym e-magazynie „Nasz Region”. Wydawnictwo dostępne jest na stronie internetowej wrpo.wielkopolskie.pl oraz na portalach lokalnych. MARK

Bezpieczne wakacje

W Poznaniu, w profilaktycznych zajęciach z mundurowymi, biorą udział przedstawiciele różnych grup wiekowych.

Spotkania z cyklu „Bezpieczne wakacje 2019” to okazja do zapoznania się z zasadami bezpieczeństwa podczas wypoczynku, w czasie podróży, a także troski o własne dobra, w tym zabezpieczenia domów i mieszkań podczas nieobecności właścicieli.

Bezpieczeństwo to temat ważny dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych, w szczególności seniorów. Przedstawiciele tych grup mogą, niestety, nie doceniać potencjalnych zagrożeń, a nawet je bagatelizować: dzieci, bo wiele z nich nie jest jeszcze na tyle świadomymi, a młodzież, bo często ma silną potrzebę eksperymentowania. Ponadto nastolatki zwykle niechętnie dopuszczają myśli, że mogłyby ich spotkać coś złego, mimo że wiedzą o możliwych skutkach. Seniorzy natomiast wiedzą, że niektóre osoby ulegają wypadkom, oszustwom lub stają się ofiarami przemocy, ale żyją w przekonaniu, że akurat ich żaden z tych problemów nie dotyczy.

„Akcja Lato”

Co roku POSiR z Młodzieżowym Ośrodkiem Sportowym przygotowują ofertę dla dzieci, które czas wolny spędzają w Poznaniu. Najmłodsi mogą spędzać czas w sposób aktywny i na sportowo. Program

Funkcjonariusze straży miejskiej spotykają się m.in. z dziećmi, by przekazać najmłodszym informacje o zasadach wakacyjnego bezpieczeństwa.

został tak przygotowany, by uczestnicy, bez względu na wiek i płeć, mogli znaleźć jak najwięcej ciekawych zajęć. Liczy się dobra zabawa, ale także bezpieczeństwo.

Straż Miejska na zaproszenie POSiR-u również włączyła się w „Akcję Lato”. Funkcjonariusze cyklicznie spotykają się z kolonistami podczas turnusów, aby przekazać uczestnikom informacje o zasadach wakacyjnego bezpieczeństwa. Jak zatem uniknąć nieprzyjemnych zdarzeń i przygód?

Odpoczynek nad morzem lub jeziorem to wspaniała rzecz: słońce, plaża, atmosfera wakacji. Należy jednak pamiętać, że pływać można bezpiecznie tylko w miejscach wyznaczonych, pod okiem ratownika. Zabierzmy

kremy z filtrem UV, nakrycie głowy, co uchroni przed słonecznym udarem. Pamiętajmy, że w górach obowiązują znakowane szlaki, którymi należy podążać.

Na półkoloniach

Szeroką, wakacyjną ofertę zajęć dla dzieci przygotowały tradycyjnie osiedlowe domy kultury i szkoły w Poznaniu. Na zaproszenie wielu placówek oświatowych strażnicy i strażniczki z Zespołu Profilaktyki Straży Miejskiej wraz z poznańskimi policjantami i przedstawicielami Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Poznaniu uczestniczą w spotkaniach edukacyjno-profilaktycznych z półkolonistami.

Tematyka tych spotkań jest różna. To np. bezpieczne zachowanie na drodze, podczas kontaktów ze zwierzętami (zarówno domowymi, jak i dzikimi, które dzieci mogą spotkać na szlakach wakacyjnych wędrówek). Ważnymi tematami są także rozsądne zachowania w kontaktach z osobami obcymi czy też podczas wypoczynku nad wodą.

Świadomy rowerzysta i bezpieczny senior

Mając na względzie bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów, kontynuowane są działania profilaktyczne w terenie. Funkcjonariusze prowadzą w mieście działania informacyjne pn. „Świadomy i odpowiedzialny rowerzysta”. Pro-

filaktyka ma uświadomić rowerzystom konieczność przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa.

Pomimo wyraźnego i czytelnego oznakowania drogowego często dochodzi do konfliktów między rowerzystami i pieszymi, co może przyczynić się także do zagrożenia ich bezpieczeństwa. Strażnicy miejscy i policjanci przypominają o konieczności stosowania się do przepisów ruchu drogowego oraz przestrzegania zasad bezpieczeństwa.

Napotkani rowerzyści otrzymują broszury informacyjne i rowerową mapę Poznania oraz kieszonkowy kodeks rowerzysty, przygotowany przez WORD w Poznaniu, który zawiera najważniejsze przepisy dla miłośników dwóch kółek.

Ponadto strażnicy miejscy odwiedzili podczas wakacji Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Klub Centrum” przy ul. Konopnickiej, aby poinformować seniorów o możliwości uniknięcia zagrożeń. Seniorzy coraz chętniej wybierają się w letnie podróże. Zanim jednak podejmą decyzję o wyjeździe, powinni koniecznie zasięgnąć porady lekarzy, a przede wszystkim rozsądnie przygotować siebie, swoich bliskich i mienie przed wyjazdem oraz zadbać o swoje bezpieczeństwo na drodze.

Marek Szykor WORD Poznań na podstawie materiałów SMMP

Kultura w aucie

Bądź życzliwy na drodze – prezentujemy 6 zasad kulturalnego kierowcy.

Lato w pełni, niedługo koniec wakacji, przed nami powroty z urlopów do domu. I, jak to często bywa, spieszmy się, jesteśmy zmęczeni. A jeszcze czasami remonty na drogach, objazdy...

Stojąc w korkach, przypomnijmy sobie zasady, dzięki którym wszystkim uczestnikom ruchu drogowego łatwiej będzie dotrzeć do celu. Nasza życzliwość na pewno zostanie zauważona i odwzajemniona w sytuacjach dla nas trudnych.

Przynajmniej nie utrudniaj: nie tarasuj wyjazdu, nie utrudniaj skrętu, nie zmuszaj do zatrzymania np. przy zjeździe z pasa, nie zajmuj więcej miejsca na parkingu niż musisz.

Gdzie i kiedy to możliwe – ułatwaj: umożliwaj wyjazd z drogi nieposiadającej pierwszeństwa przejazdu, ułatwaj wyprzedzanie komuś, kto się bardzo śpieszy, zaczekaj, jeśli niedoświadczony kierowca ma trudności z opuszczeniem skrzyżowania, ułatwaj wykonanie manewru pojazdem wolniejszym i mniej zwrotnym, pamiętaj, że kierowca z innego miasta może mieć trudności ze znalezieniem właściwej drogi, pozwól przejść pieszo także w miejscu nieoznakowanym.

Czynnie pomagaj innym: ostrzeż o zauważonym niebezpieczeństwie na drodze, zwróć uwagę innemu kierowcy na niesprawność jego pojazdu, bo on może o niej nie wiedzieć (brak światła, niedomknięte drzwi), pomóż kierowcy, który ma awarię, podwieź dziecko do szkoły, usuń kamień (inną przeszkodę) z szosy, udziel informacji, gdy widzisz, że ktoś jej potrzebuje.

Przepraszaj, jeżeli nawet mimo woli utrudniłeś jazdę innym, pamiętaj, że przeproszenie nie zastąpi właściwego zachowania na drodze.

Podziękuj użytkownikowi drogi, który: ułatwił ci wyjście z trudnej sytuacji, ostrzegł cię, był wobec ciebie uprzejmy.

Uśmiechnij się: twoja życzliwość wobec innych i innych wobec ciebie jest wzajemnym ułatwieniem życia, a nie trudnym obowiązkiem.

W. Morawski, Z. Woszczuk, Polski Związek Motorowy

Nowy sprzęt dla wielkopolskich strażaków

Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Poznaniu doposażył w niezbędny sprzęt kolejne jednostki ochotniczej straży pożarnej.

Poznański WORD w ramach swojej działalności wypracowuje środki finansowe, które w części wspierają poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wydatki te są co roku zatwierdzane przez Wojewódzką Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Poznaniu, której przewodniczy marszałek województwa wielkopolskiego.

Strażacy z OSP, którzy są często najszybciej na miej-

scu wypadku, przyjmują ciężar niesienia pierwszej pomocy ofiarom, zanim przejmą odpowiednie służby ratownicze. Jednocześnie strażacy ochotnicy borykają się często z problemami finansowymi, a co za tym idzie, z brakiem odpowiedniego wyposażenia ratowniczego.

Mając na uwadze potrzeby OSP, wicemarszałek Wojciech Jankowiak przekazał 9 lipca w Chwałkowie Kościelnym i w Pyszącej (powiat śremski) niezbędny sprzęt do działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach i udzielania pierwszej pomocy. Miejscowe jed-

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak w otoczeniu strażaków z OSP w Pyszącej.

nostki OSP otrzymały (zakupione z funduszy poznańskich WORD): kompletny zestaw

ratownictwa drogowego PSP R1 z deską ortopedyczną i szynami Kramera oraz wyposaże-

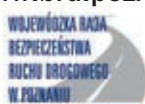
nie do zabezpieczenia miejsca wypadków.

Jesteśmy pewni, że przekazany sprzęt usprawni niesienie pomocy osobom poszkodowanym oraz pomoże ratownikom szybko i efektywnie działać na miejscu kolizji i wypadków na wielkopolskich drogach. Warto podkreślić, że druhowie z jednostek OSP prowadzą też często działania edukacyjne w miejscowych placówkach oświatowych i szkołach, propagując zasady i umiejętności udzielania pierwszej pomocy, szczególnie wśród najmłodszych uczestników ruchu drogowego.

Marek Szykor WORD Poznań

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU

www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Ryszard Fonzychowski, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer

Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

Dodatkowe miliony dla aktywnych LGD

Samorząd województwa przekazał ponad 9,5 mln zł dwunastu lokalnym grupom działania.

Fundusze z PROW 2014-2020 (9,55 mln zł) zostaną przeznaczone na realizację strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. W ramach wieloletnich strategii LGD przeprowadzają nabory wniosków o różnorodnej tematyce. Wnioskodawcy mogą ubiegać się o pieniądze na założenie przedsiębiorstwa lub jego rozwój, ale również na inwestycje o charakterze niekomercyjnym, np. budowę świetlic, boisk, placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych.

W czerwcu 2019 r. wicemarszałek Krzysztof Grabowski podpisał aneksy do umów ramowych z lokalnymi grupami działania z Wielkopolski, zwiększając pulę środków przeznaczoną na te cele.

– Bonus w postaci dodatkowej puli funduszy do dyspozycji beneficjentów mogły uzyskać te lokalne grupy działania, które do końca 2018 r. najefektywniej rozdyponowały swój budżet na realizację strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. W wo-

Stowarzyszenie „Wielkopolska z Wyobraźnią” otrzymało dodatkowe pieniądze z PROW. Budżet zwiększył się o 550 tys. zł do kwoty 5,5 mln zł. Na zdjęciu od lewej: dyrektor Departamentu PROW UMWW Izabela Mroczek, wicemarszałek Krzysztof Grabowski, prezes LGD Sławomir Szyszka oraz skarbnik stowarzyszenia Barbara Owsianowska.

jewództwie wielkopolskim dodatkowe środki otrzymało 12 LGD – mówi wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski.

Zwiększony budżet uzyskały następujące lokalne grupy działania: Stowarzyszenie „Długosz Królewski”, obejmujące gminy

Brzeziny, Szczytniki, Sierszewice, Błaszki (woj. łódzkie); Stowarzyszenie „Dolina Noteci”, do którego należą gminy Budyń, Szamocin, Chodzież; Stowarzyszenie „Dolina Wełny” – Margonin, Wągrowiec, Rogoźno, Skoki, Kiszkowo, Mieścisko,

Damasławek, Wapno, Gołańcz; „Wielkopolska Lokalna Grupa Działania Kraina Lasów i Jezior” – Bojanowo, Krzemieniewo, Lipno, Osieczna, Poniec, Przemęt, Rydzyna, Śmigiel, Święciechowa, Wijewo, Włoszakowice, Wolsztyn.

Z dodatkowego wsparcia skorzystają ponadto: Stowarzyszenie „LGD7 – Kraina Nocy i Dni”, obejmujące gminy Blizanów, Stawiszyn, Mycielina, Ceków-Kolonia, Żelazków, Lisków, Koźminek, Opatówek, Godziesze Wielkie; Stowarzyszenie „Okno Południowej Wielkopolski” (gminy Zduny, Krotoszyn, Sulmierzyce, Raszków, Ostrów Wielkopolski, Nowe Skalmierzyce); „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” (gminy Ostrzeszów, Kobyła Góra, Mikstat, Grabów nad Prosną, Doruchów, Kraszewice, Czajków); Stowarzyszenie „Solna Dolina” (Chodów, Dąbie, Grzegorzew, Kłodawa, Olszówka, Przedecz); „Turkowska Unia Rozwoju – T.U.R.” (Turek, Władysławów, Kościelec, Brudzew, Przykona, Dobra, Kawęczyn, Małanów, Goszczanów – woj. łódzkie); Stowarzyszenie „Wielkopolska z Wyobraźnią” (Koźmin Wielkopolski, Borek Wielkopolski, Pogożela, Rozdrażew); Lokalna Grupa Działania „Z nami Warto” (Nekla, Września, Kołaczkowo, Mił-

ślaw, Pyzdry, Nowe Miasto nad Wartą, Żerków) oraz Stowarzyszenie Ziemi Grodzkiej „Leader” (Grodzisk Wielkopolski, Rakoniewice, Wielichowo, Kamieniec, Granowo).

Zgodnie z rekomendacją Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dodatkowo przyznane środki należy przeznaczyć na dofinansowanie operacji związanych z rozwojem przedsiębiorczości, tj. podejmowaniem lub rozwijaniem działalności gospodarczej, tworzeniem lub rozwojem inkubatorów przetwórstwa lokalnego, wspieraniem współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą oraz rozwojem rynków zbytu produktów lub usług lokalnych.

O planowanych naborach wniosków prowadzonych przez lokalne grupy działania można dowiedzieć się, śledząc na bieżąco ich strony internetowe. LGD wskazują tam zarówno terminy naborów, regulaminy konkursów, jak i budżet przeznaczony do rozdyponowania wśród beneficjentów.

Wręczono nagrody dla najlepszych przedsięwzięć w sołectwach

7 lipca w Licheniu podsumowano VII edycję konkursu „Fundusz sołecki – najlepsza inicjatywa”, skierowanego do sołectw z całej Wielkopolski.

– Gratuluję wszystkim nagrodzonym sołectwom i ich liderom. Samorząd Województwa Wielkopolskiego aktywnie wspiera działania sołeckie, m.in. w ramach programu Wielkopolskiej Odnowy Wsi, finansowanego z budżetu województwa. Program realizujemy poprzez coroczną organizację trzech konkursów dotacyjnych – wyjaśniał podczas gali w Licheniu wicemarszałek Krzysztof Grabowski. – Najpopularniejszy z nich to konkurs „Pięknie Wielkopolska Wieś”. W 2019 r. zgłoszono do niego aż 300 projektów, a 125 otrzymało dofinansowanie.

Wicemarszałek przypomniał też, że w programie Wielkopolska Odnowa Wsi uczestniczy obecnie 2051 sołectw z terenu 187 gmin, a suma przyznanej im dotychczas pomo-

Laureaci VII edycji konkursu „Fundusz sołecki – najlepsza inicjatywa” oraz wicemarszałek Krzysztof Grabowski i prezes Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów Ireneusz Niewiarowski.

cy finansowej to aż 31 mln zł. Celem konkursu „Fundusz sołecki – najlepsza inicjatywa”, organizowanego przez Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów, było promowanie najlepszych i najciekawszych projektów sfinansowanych przy udziale funduszu sołeckiego oraz wyróżnienie najbardziej aktywnych mieszkańców te-

renów wiejskich, pracujących na rzecz lokalnej społeczności. Zwycięzców VII edycji nagrodzono „Sołeczką Nike” podczas konferencji „Wiejska Polska” w Licheniu w powiecie konińskim.

W kategorii „Najciekawszy projekt sfinansowany ze środków funduszu sołeckiego” pierwsze miejsce przy-

padło sołectwu Rychlik z gminy Trzcianka za projekt pt. „Centrum rekreacyjno-kulturalne w Rychliku”. Drugie miejsce zajęło sołectwo Stare Grądy w gminie Grodziec, które zrealizowało inicjatywę pt. „Budowa świetlicy wiejskiej i zagospodarowanie działki nr 164/1”. Zdobywcą trzeciego miejsca zostało sołectwo

Łuszczanów w gminie Jarocin za projekt pt. „Rewitalizacja zbiornika wodnego przy ulicy Stawnej w Łuszczanowie wraz z doposażeniem infrastruktury rekreacyjno-edukacyjnej”. Przyznano też dwa wyróżnienia, które otrzymały: sołectwo Radolina w gminie Golina i sołectwo Grójec Wielki w gminie Siedlec.

Najaktywniejszym mieszkańcem została natomiast Gabriela Szeszycska, sołtys sołectwa Mielżyn w gminie Witkowo. Drugie miejsce w tej kategorii uzyskał Łukasz Witczak, prezes Stowarzyszenia na Rzecz Integracji i Rozwoju Wsi Łuszczanów w gminie Jarocin, a trzecią lokatą uhonorowano Jadwigę Hirt, sołtys sołectwa Grójec Wielki w gminie Siedlec. Dodatkowe wyróżnienie otrzymała Agnieszka Warnowska, prezes Stowarzyszenia Towarzystwo Przyjaciół Wsi Rychlik w gminie Trzcianka.

Nagrody, dyplomy oraz podziękowania laureatom i uczestnikom konkursu wręczyli wicemarszałek Krzysztof Grabowski i prezes Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów Ireneusz Niewiarowski.

Organizacja gali oraz zakup nagród był możliwy dzięki współfinansowaniu ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w ramach konkursu dla partnerów KSOW.

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Stronę redagują: Adrian Kapuściński, Marta Jachimowska – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.dprow.umww.pl

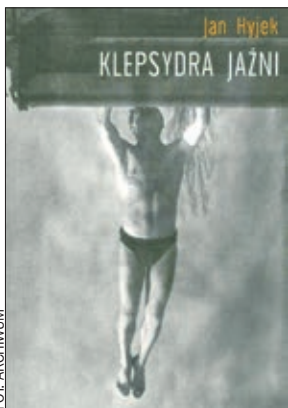
podpatrzone

Podczas niedawnego spotkania z dziennikarzami na budowie Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Dziecka w Poznaniu, marszałek Marek Woźniak nie pozostawił wszystkiego jedynie w rękach zawodowych fotoreporterów i operatorów kamer. Jak udało nam się podpatrzyć, sam również postanowił udokumentować postęp prac, nagrywając telefonem stosowny materiał filmowy.

FOT. A. BOIŃSKI

napisane

FOT. ARCHIWUM

Zawsze jest nam miło, gdy możemy donieść o pozazawodowych pasjach i dokonaniach marszałkowskich urzędników.

Jan Hyjek żyje się nie tylko w pracy w Kancelarii Sejmiku UMWW, ale też jako autor książek. Po opisywanej kiedyś przez nas powieści dla młodszego czytelnika, tym razem przyszedł czas na coś dla innego odbiorcy. Wydana niedawno „Klepsydra jaźni, czyli armia słabeuszy” to wspomnienia z okresu zasadniczej służby wojskowej w latach 1979-81. Absurdy służby, tragikomiczne sytuacje, zjawisko „fali”, gnębienie młodych, alkohol, koleżeństwo, wrogość, wpadki, warty, fuchy, a przy tym walka o wewnętrzną wolność.

Jedni mogą sobie przypomnieć, jak to było; inni – przeczytać, co ich (szczęśliwie) ominęło...

„Świat jest jak dzikie zwierzę, które trzeba cierpliwie oswojać, bacząc, aby samemu nie ulec jego dzikości” – pisze autor. Jak mu poszło oswojanie armii?

usłyszane

Podczas rozpatrywania jednego z punktów na lipcowej sesji sejmiku radny Krzysztof Sobczak przejęczył się i rozpoczął zadawanie pytania od czegoś, co brzmiało jak „Pani przewodnicząca...”.

– Ale do kogo jest to pytanie? – przerwał mu natychmiast czujnie przewodniczący sejmiku Wiesław Szczepański. A widząc kompletną konsternację radnego, kontynuował: – Bo powiedział pan „pani przewodnicząca”. Miało być „panie przewodniczący” czy jeszcze inaczej?

Gdy coraz bardziej zbity z tropu radny wciąż milczał,

FOT. A. BOIŃSKI

Przewodniczący/przewodnicząca Wiesław Szczepański podczas lipcowej sesji.

przewodniczący spuentował: – Mogę być jednym i drugim... Zależy, kto pyta.

wysłedzone

FOT. P. RATAJCZAK

Zanim pełen fanów bluesa parowóz wyruszył 6 lipca z Poznania do Zakrzewa, samorządowcy i kolejarze zwołali konferencję prasową, by zachęcić Wielkopolan do wzięcia udziału w kolejnej odsłonie festiwalu Blues Express. – Gdyby Henryk Szopiński zmienił imię na Marek, to sami MARKOWIE byłiby inicjatorami tego wydarzenia – stwierdził z przekąsem przedstawiciel spółki Koleje Wielkopolskie MAREK Pawicki. – Na drugie imię mam... Marian – odparował rozbawiony szef sejmikowej Komisji Kultury Henryk Szopiński. A obok, przy stole prezydyjnym w sali konferencyjnej UMWW, usiedli ponadto: marszałek MAREK Woźniak oraz MAREK Buława, wójt gminy Zakrzewo.

podsluchane

Czasami podczas posiedzeń sejmikowych komisji bywa tak, że żaden z merytorycznych punktów obrad nie wywołuje tyle dyskusji i emocji, jak próba ustalenia kierunku i terminu zagranicznej wizyty studyjnej radnych. Na lipcowym posiedzeniu Komisji Budżetowej jej członkowie mieli wybrać jedno z dwóch miejsc, w których mogą odbyć wyjazdowe obrady. Po przedstawieniu przez dyrektora Biura Współpracy Międzynarodowej UMWW Anny Markiewicz merytorycznych argumentów przemawiających za wyjazdem komisji do Mołdawii, radni zaczęli wylizywać inne atuty tego miejsca.

– Mołdawskie wina są naprawdę niezłe – zauważył radny Zbigniew Czerwiński.

– Akurat region, który odwiedźmy, mniej słynie z produkcji wina – sprostowała szybko dyrektor Markiewicz. – Ale za to robi się tam mołdawski koniak.

– O, to nawet lepiej! – padło gdzieś z końca stołu.

– Podsumowałbym dyskusję stwierdzeniem, że radni mają pragnienie wyjazdu do Mołdawii – zakończył temat przewodniczący komisji Jan Grzesiek.

monitorujemy radnych

>> Krzysztof Dembiński:

Przelecieć się eFem

FOT. M. GRELA

- >> **Bliscy mówią na mnie...** że jestem do tańca i do różańca.
- >> **W samorządzie najbardziej lubię...** trudne tematy, wymagające dyskusji, analizy i wypracowania wspólnego stanowiska.
- >> **Bycie Wielkopolaninem oznacza...** ponadprzeciętną pracowitość.
- >> **Polityka to dla mnie...** przestrzeń, gdzie poprzez poglądy, doświadczenie i pracę można realnie wpływać na kształt świata.
- >> **Gdybym musiał zmienić zawód...** to byłbym nieszczęśliwy, ale jeśli już bym musiał, to zostałbym podróżnikiem, by poznawać ludzi i inne kultury.
- >> **Gdy skończyłem 18 lat...** to marzyłem, by zostać sławnym muzykiem.
- >> **Na starość...** Ona nie nadejdzie! Młodość ma się w głowie.
- >> **Żałuję, że...** przestałem grać na wiolonczeli.
- >> **Moim największym atutem jest...** umiejętność wyznaczania celu i jego realizacja oraz uważność na to, co jest meritum w jakiejś sprawie.
- >> **Moja największa słabość to...** ciasta mojej żony Agnieszki.
- >> **Nikom dotąd nie mówiłem, że...** chciałbym przelecieć się F16, albo innym eFem.
- >> **Wierzę, że...** będziemy potrafili wykorzystać potencjał wodoru w technologii.
- >> **Mam nadzieję na...** to, że swoją pracą w sejmiku nie zawiodę wyborców.
- >> **Kocham...** dużo tego, co na „ż”: żonę, życie, że mam cudowną córkę i syna, że mogę biegać i że mogę jeździć na nartach :)

- >> Krzysztof Dembiński
- >> ur. 28 lutego 1968 r., Poznań
- >> dyrektor oddziału Agencji Mienia Wojskowego
- >> wybrany z listy PiS, w okręgu nr 3
- >> 7814 głosów

